СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CVIII П'ЯТНИЦЯ, 5 СІЧНЯ 2001 ЧИСЛО 1 VOL. CVIII FRIDAY, JANUARY 5, 2001 No. 1

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!

Будьмо охочі відгукнутися!

Різдвяне послання Постійної Конференції українських православних єпископів поза межами України

З нами Бог – розумійте, народи...
і покоряйтеся, яко з нами Бог!
(Різдвяне Велике повечір'я).

Улюблені брати і сестри у Господі, вірні члени Української Православної Церкви в Канаді, Сполучених Штатах Америки, Південній Америці, Європі, Австралії й Новій Зеляндії та в Україні!

Христос родився! – Славмо Його!

У Святому Письмі читаємо, що „коли сповнився час", не посланець, не ангел, а сам Господь Бог прийняв тіло. Він увійшов у історію людства, і це змінило її назавжди. Сповнення часу прийшло у світ, що був покритий темрявою, в якому міти і міражі маскували справжню ціль і правдивий спосіб життя. Викривлення, звихнення, ненормальності часу сприймалися тоді, як належний спосіб життя, і через це людина була позбавлена позитивної цілеспрямованости в житті. Це був час, коли людська душа, віддаливши себе від Божої присутности і Божого життя, спустилася у світ темряви, щоб жити своїми власними силами.

Людина, як зображення Бога, як життя, створене Божою любов'ю, в любові, для любови, замінила свою люблячу особистість і життя за привиди ночі, відділилася від Творця, блукаючи в цій темряві довгий час. Тепер все це скінчилося. Час сповнився – і Бог зійшов з неба, несучи в Своїх обіймах Немовлятко.

Прямий вхід Бога в історію людства є ще одним доказом Його дбайливости за нас і любови до нас і до світу, який Він створив. Всемогутній Бог прийшов до нас задля нашого спасіння – для сповнення людського передчуття, що світ не є сам по собі кінцем. Це глибоке інтуїтивне розуміння Божого дару спасіння існувало і поміж сонмами святих українського народу. Протягом 1012 років християнства в Україні і поза її межами, наші люди зуміли зберегти скарб віри. Розуміння цього дару спасіння дало можливість нашому народові розглядати світ, час, історію, власне життя, як прояв Божий, як спосіб, яким Він відкривав Свою присутність і силу. Він дав нам можливість пізнати Його безпосередньо, особисто. Святий Афанасій підсумовує свої роздуми про втілення Ісуса Христа такими словами: „Бог став людиною, щоб ми могли стати божественними".

Як це все торкається нас, тих, що живемо в роках 2000–2001? Дія Божа – Його дар нам – вимагає від нас відповіді. Якщо ми не реагуємо, ми, як людські істоти, робимо себе меншими. Святий Петро так про нас говорить: „Ви – вибраний народ, царське воїнство, люди, яких Христос вибрав за Своїх власних, щоб вони прославляли Його діла". Як Господь вибрав Своїх апостолів, Він вибирає і нас для місії. Властиво, слова „апостол" і „місія" мають те саме основне значення, а саме – „бути посланим".

Ми є люди, яких послано в ту частину світу, яку Бог вибрав для нас і довірив нам. Ми відповідаємо за цей світ, – світ наших домівок, наших парафій, наших громад, світ наших шкіл і наших місць праці. Ми покликані проповідувати, що „Бог є з нами!", що „Христос Народився!", і що існує життя поза цим світом, вічне життя з Богом.

Проголосити таке – це вже є своєрідним служінням світові – світові, який мало чим відрізняється від того, що існував, коли „сповнився час". І зараз існують звихнення, викривлення, ненормальності, які приймаються за норму. Це – світ, в якому люди, як Понтій Пілат, шукають

(Закінчення на стор. 3)

Мал. Дарії Гулак-Кульчицької

На переломі століть

Високопреосвященним і Преосвященним Владикам, духовенству, монашеству, мирянству Української Греко-Католицької Церкви в Україні та на поселеннях

Дорогі в Христі! Мир Вам у Господі!

На переломі століть, у час великих празників Рождества та Богоявлення Господа нашого Ісуса Христа, звертаюся до Вас, щоб привітати Вас та зложити Вам, як велить наш старовинний звичай найкращі побажання.

Рік, який проминув, був ювілейним, двохтисячним від народження Господа нашого Ісуса Христа. Починається XXI століття, третє тисячоліття власне від народження Ісуса Христа. Якщо вартість дат є цілковито відносна, релятивна, то подія, яка розмежовує роки й століття, є суттєвою. Яка дата сьогодні, є цілком другорядним. Чи ми є з Христом, чи без Нього, – це недвозначно суттєве. Якщо ми з Ним, тоді можемо певно говорити про краще майбутнє.

Український народ – серед тих щасливих народів, Господь яких є Бог. Спираючись на нашу тисячолітню традицію християнства і ми, греко-католики, можемо не боятися грізної духовної і релігійної порожнечі, серед якої нам доводиться зустрічати нове століття.

Три мужі – Шептицький, Сліпий, Любачівський – провадили нашу Церкву в дуже нелегких обставинах. Кожен з них у свій спосіб, але у тісній послідовності зі своїми попередниками намагалися розбудувати свою Церкву, утвердити її тотожність, її місце у Вселенській Церкві, оживити її духовне життя, створювати нормальні обставини для її існування і діяльности. Ці великі три церковні мужі залишили нам величезну і прецінну духовну спадщину, з якою вступимо у XXI століття.

Коли з початком століття багато хто вважав Українську Греко-Католицьку Церкву провінційним явищем в якомусь глухому закутку, сьогодні всі бачать, що це помісна Церква державного і світового маштабу. Хоча вона й кількісно немала, але її якість, за висловлюванням Святішого Отця, як Церкви „православної у вірі, а котолицької в любові", а ще до того ж візантійської за традицією, надає їй особливого характеру в світовому християнстві.

Наші прагнення до єдности можуть мати лише один прояв – бездоганне свідчення Христові. Століття, яке минає, жорстоко випробовувало наш нарід, не роблячи винятку і для самих трьох Митрополитів: заслання, вигнання, тюрми, каторга, насильна еміграція незліченної кількости людей, часто цілих родин та громад. Кого позбавили життя, кому заподіяли моральних, психічних, фізичних ран, які нелегко загоїти, – одначе нарід витримав, і в цьому надія на краще майбутнє.

Більшовицький режим намагався позбавити людські душі християнських засад віри та моралі. Ніхто не знає, скільки людей і в якій мірі потерпіло, але з того, що діється в нашому суспільстві в Україні, можна зробити деякі висновки. Нічого доброго не віщує нестримна жадоба грошей і влади, яка охопила наше суспільство. Тій жадобі треба протиставити здорові християнські принципи людського життя і співжиття, а це вже є головним завданням Церкви. Церква мусить докласти всіх можливих зусиль, щоб рятувати людське життя. Перш за все це стосується окремих осіб. Людина мусить знайти себе. Ми повинні Богові дякувати, що Комуністичній партії не вдалося завершити свою нищівну роботу, що були люди, які залишилися собою, незважаючи на весь моральний та психічний тиск. Ті люди (як взірець маємо Блаженнішого Патріярха Йосифа) залишилися ядром, з якого починається відродження.

Церква не повинна займатися політикою, медициною, торгівлею чи іншими видами суспільного життя, але Церква повинна виховувати лю-

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Створено Політичну раду при Президентові України

КИЇВ. – Президент України Леонід Кучма підписав Указ "Про Політичну раду при Президентові України". Як повідомили в управлінні прес-служби глави держави, її утворено як консультативно-дорадчий орган. Політичну раду очолює Президент України, а секретарем Політичної ради призначено Валерія Пустовойтенка. Йому належить у двотижневий термін подати проєкт Положення про Політичну раду та пропозиції щодо її складу.

Україна і Китай підписали програму співробітництва

КИЇВ. – Україна і Китай підписали довготривалу програму співробітництва у сфері освоєння космічного простору в мирних цілях на 2001-2005 роки. Про це повідомило Національне космічне агентств України. З 13 по 19 грудня 2000 року в столиці Китаю Пекіні відбулося третє засідання українсько-китайської комісії зі співробітництва в сфері дослідження та використання космічного простору в мирних цілях. Спільне засідання комісії проходило під головуванням першого заступника генерального директора НКАУ В.Комарова та керівника Китайської національної космічної адміністрації (CNSA) Луань Еньцзе.

Генеральний прокурор готовий виступити перед Верховною Радою в справі зникнення Г. Ґонґадзе

КИЇВ. – Голова Верховної Ради Іван Плющ повідомив, що Генеральний прокурор Михайло Потобенько готовий виступити 10 січня 2001 року з трибуни парламенту з інформацією про хід розслідування справи зникнення журналіста Георгія Ґонґадзе, у відповідності до постанови, ухваленої Верховною Радою 21 грудня. І. Плющ сказав, що мав розмову з Генеральним прокурором, і той зазначив, що в нього "немає образи на конституційність чи неконституційність" останньої постанови парляментаріїв щодо його інформації у ВР. За словами І.Плюща, М. Потебенько робить все можливе, щоб 10 січня такий звіт відбувся. Також І. Плющ запевнив, що М. Потебенько вживає всіх необхідних заходів для прискорення розслідування кримінальної справи зникнення журналіста Г. Ґонґадзе. Крім того, І. Плющ переконаний, що до з'ясування всіх обставин подій на Бориспільській митниці, де були обшукані народні депутати (8 грудня депутатів Олександра Жира, Сергія Головатого, Віктора Шишкіна обшукали співробітники вищеназваної митниці і забрали у них відеозапис допиту майора Миколи Мельниченка), поки не буде результатів кримінальної справи стосовно зникнення Г. Ґонґадзе, "робити якісь висновки чи кроки не бажано".

Американська фірма отримала контракт на знищення ядерних озброєнь

КИЇВ. – Американська компанія WNG отримала від міністерстваоборони США контракт на 87 млн. дол. для знищення ядерних озброєнь України, повідомило агентство Dow Jones Newswire. У пресовому повідомлені компанії зазначається, що WNG як основний підрядник є відповідальним за вилучення твердого палива із 46 міжконтинентальних ракет, розташованих у шахтах, і 10 міжконтинентальних ракет, що знаходяться на підприємствах, які усі мають бути демонтовані і знешкоджені до весни 2005 року. Компанія здійснюватиме цю роботу відповідно до Спільної програми зменшення загрози, щоб допомогти Україні виконати умови договору СНО-1, який передбачає знищення озброєнь часів "холодної війни". Програма передбачає будівництво обладнання для знищення ядерного палива, а також навчання персоналу, правила техніки безпеки для перевірки, щоб гарантувати безпечне для здоров'я знешкодження вибухонебезпечного палива і споріднених компонентів.

Вводиться в обіг ювілейна монета

КИЇВ. – Національний банк України, продовжуючи серію "Стародавні міста України", з 25 грудня вводить в обіг ювілейну монету номінальною вартістю 5 гривень, присвячену 2600-річчю міста Керч, повідомили у пресслужбі НБУ. Як зазначили у пресслужбі, монета є дійсним платіжним засобом України та обов'язкова до приймання без будь-яких обмежень, за її номінальною вартістю, до всіх видів платежів, а також для зарахування на розрахункові рахунки, вклади, акредитиви і для переказів. Монета виготовлена з нейзільберу, якість - звичайна, вага - 16.54 г, діаметр - 35 мм, тираж - 50,000 штук.

Київ надасть допомогу українській школі на Кубі

КИЇВ. – Київська міська державна адміністрація надасть фінансову допомогу в проведенні ремонту та у придбанні обладнання для української школи на Кубі. Як повідомили у прес-службі КМДА, розпорядження про це підписав Київський міський голова Олександр Омельченко. Згідно з документом, школі на Кубі виділяються кошти в сумі 100 тис. грн. за рахунок фонду непередбачених видатків міського бюджету.

Здійснюється проєкт професійного розвитку аналітиків зовнішньої політики

КИЇВ. – Між Україною і Канадою підписаний Протокол про згоду щодо здійснення проєкту професійного розвитку аналітиків зовнішньої політики, в рамках співробітництва двох країн. Автором проєкту і, за дорученням Канадського агентства міжнародного розвитку, директором стане професор Йоркського університету, автор книги "Історія України" Орест Субтельний. Як повідомили у МЗС України, на цей проєкт канадський уряд виділив 2 млн. канадських дол. Проєкт має на меті передати представникам зовнішньополітичного відомства України, науково-дослідних інституцій, які займаються аналітикою в галузі зовнішньої політики, канадського досвіду. Упродовж чотирьох років в Канаді проходитимуть стажувальні курси для слухачів дипломатичної академії при МЗС України і співробітників Національного інституту стратегічних досліджень.

Українська зброя в Африці

КИЇВ. – Міністерство закордонних справ України виступило з критикою доповіді групи експертів комітету Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй з приводу санкцій проти Сієра -Леоне. В доповіді йшлося про порушення Києвом зобов'язань експортної контролі. Київ твердить, що українська зброя, продана свого часу для Буркіну-Фасо, потрапила до заколотників Сієра-Леоне без відома і згоди України. МЗС висловило припущення, що розповсюдження ЗМІ повідомлень з критикою України за порушення експортної контролі вигідне певним силам, які є конкурентами України на ринку озброєнь.

Письменникові Миколі Руденкові присвоєно звання Герой України

КИЇВ. – Президент України Леонід Кучма підписав Указ про присвоєння звання Герой України із врученням ордену Держави письменникові Миколі Руденкові за активне та послідовне відстоювання ідеї побудови незалежної української держави, багаторічну плідну правозахисну і літературну діяльність. Про це повідомили в управлінні прес-служби глави держави.

ДІНАУ, УНІАН, Укрінформ

Президента Л. Кучму міцно обіймав Президент В. Путін...

Офіційною підставою візити Леоніда Кучми до Росії наприкінці грудня була його участь в урочистостях, присвячених 80-річчю плану ГОЕЛРО (Державний плян електрифікації Росії) та відкриття пам'ятника Шевченкові у Санкт-Петербурзі. Однак заяви, до яких вдався глава української держави під час відвідин російської столиці, й пишність, з якою Кремль приймав Кучму, свідчать: на противагу скандалові з оприлюдненими в Києві „записами таємних розмов" Леонід Данилович шукав у Москві якщо не політичної, то, принаймні, моральної підтримки. І він її, здається, знайшов. Якою саме ціною – ще не знати. Але вже той факт, що російський Президент Путін публічно подякував своєму першому віце-прем'єрові Вікторові Христенку за підготування українсько-російських газових угод, що були підписані під час перебування Кучми в Москві, свідчить: Кремль чогось досягнув. Принаймні, укладені угоди не суперечать російським національним інтересам. Про успіхи ж української сторони в Києві підкреслено помовкують. Можливо, тому, що єдиним успіхом Президента Кучми було те, що його морально підтримав Путін.

Та й не для того український Президент їздив до Росії, аби розрізати червоні стрічки біля пам'ятника Шевченкові або разом з Путіним відкрити щойнозбудовану теплову електростанцію. Задрібно, як для президента, навіть якщо взяти до уваги те, що за його присутности було підписано дві міжурядові газові угоди.

Навіть для того, що Л. Кучма вперше після оприлюднення скандальних авдіозаписів з'явився перед журналістською публікою, хай і російською, йому варто було поїхати до Москви. Хоч нічого нового ґарант української Конституції не сказав, за деякими винятками. По-перше, Л. Кучма висловився у той спосіб, нібито ніхто ні в Україні, ні в Росії не знає журналіста Ґонґадзе. По-друге, повторив, що так званий „касетний" скандал - це не інакше, як провокація, за якою стоять великі гроші й доморощені українські професіонали.

Про те, що відбувалося за лаштунками зустрічі двох президентів, знає лише обмежене коло осіб. Все ж гостинність Путіна, яка супроводжувалася заявами про покращання двосторонніх взаємин, дозволяє припускати, що за цю моральну підтримку Україна заплатить немалу ціну. Тим паче тепер, коли "справою Ґонґадзе" все серйозніше зацікавлюється світ, зокрема США. Державний секретар Меделин Олбрайт публічно заявила: Українська держава має вжити рішучих заходів, аби захистити незалежність суду й свободу преси, включаючи швидке й авторитетне розслідування зникнення журналіста. Виявляється, в Росії та Україні „не знають", хто такий Ґонґадзе, а от у Сполучених Штатах - не лише знають, а й дають зрозуміти, що "справа" журналіста перебуває в них під особливою контролею!

За таких обставин російський "дах" для українського Президента виглядає хоча й тимчасовим, але все ж таки порятунком. Отримуючи з рук Путіна "захисну" парасольку, Кучма та його оточення, безумовно, йдуть на жертви. Отже, для Кучми суттєвої різниці між власними та державними інтересами немає.

Зайвим підтвердженням того є факт, що, перебуваючи в російській столиці, український Президент публічно жодним словом не обмовився про намір Генеральної прокуратури РФ викликати на допит віце-прем'єр-міністра України Юлію Тимошенко. Навіть попри відверту антипатію до лідера "Батьківщини" Президент міг хоча б натякнути росіянам, що Ю. Тимошенко є членом українського уряду, і поки її вина не доведена, захищатиме її не лише прем'єр, а й Президент. Втім, Кучмі тепер не до того.

Сергій Руденко
(УНІАН)

Україна на перехресті

Україну спіткала найсерйозніша від часу проголошення незалежності політична криза. Президента Кучму звинувачують у причетності до вбивства провідного журналіста Георгія Ґонґадзе, редактора незалежної інтернет-газети "Українська правда".

16 вересня 2000 року Ґонґадзе пропав у Києві, і його тіло було знайдено без голови 2 листопада. Політичний скандал вибухнув 28 листопада, коли лідер Соціялістичної партії Олександер Мороз з трибуни українського парляменту звинуватив Кучму і міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка в організації вбивства. Як доказ Мороз продемонстрував 11 епізодів авдіозапису приватних розмов між Президентом, Кравченком та іншими помічниками.

Розвиток ситуації стане критичним політичним екзаменом для цієї країни з 50-мільйонним населенням, яка бореться за зміцнення демократії і капіталізму відтоді, як дев'ять років тому відділилася від Радянського Союзу. Але, не дивлячись на серйозність звинувачень, або завдяки цьому, виникла криза, яка може покласти край підтримці української стабільности і її взаєминам зі Заходом.

Українські лідери не звикли давати раду з поганими новинами. Кучма і його підлеглі просто захищали себе, не дуже щиро називаючи плівки фальсифікацією з боку чужоземних розвідок.

Тим часом троє парламентаріїв зробили відеоінтерв'ю з колишнім охоронцем Президента, нещодавно продемонстроване на національному телебаченні, в якому він пояснює, що вмістив магнітофон в кабінеті Кучми, оскільки президент часто давав накази Кравченкові, головам СБУ і податкової служби репресувати ведучих політиків.

Покищо немає залізних доказів автентичности плівки або того, що Кучма причетний до вбивства журналіста. Але парляментська більшість відвернулася від Президента, праві зімкнулися з лівими, затвердивши необов'язкову резолюцію проти міністрів Кучми.

Цікаво, що все це відбувається на тлі позитивного господарського успіху в багатостраждальній Україні: ріст економіки становить 5 відс., промисловости – 12 відс. Авторитетний в народі прем'єр-міністер Віктор Ющенко проводить реальні реформи. Він явно прагне триматися подалі від скандалу, закликаючи до терпіння, в той час як його праві прихильники у парляменті встали в опозицію до Кучми.

Ось чому в кінцевому результаті криза може допомогти Україні. Напевно, в більшій мірі, ніж в Росії, в пострадянській Україні домінувала купка олігархів, які зробили свої гроші переважно через зв'язки в уряді. З новими ринковими реформами Ющенка їм довелося змагатися з реальними бізнесменами, в той час як Кучма все більше звертався до спецслужб за підтримкою, надхненний їх зростанням в Росії. Олігархи, здавалося, коливалися. Один з них, віцепрем'єр Юлія Тимошенко, здається, явно насолоджується труднощами Президента.

Навіть лояльні до Кучми олігархи зараз пасивні, напевно тому, що скандал зосередився на силових міністерствах, від яких вони також постраждали. П'ять пропрезидентських центристських партій, які об'єдналися з олігархами, стримуються від голосування проти Кучми, але навіть вони не захищають його.

Можливі два варіянти розвитку ситуації. Парламент висловить імпічмент Кучмі, прем'єр стає виконуючим обов'язки президента, призначаються нові парляментські вибори протягом 90 днів. Як найпопулярніший політик в Україні, Ющенко буде фаворитом на позачергових президентських виборах.

За іншого розвитку подій Президент може розпустити парламент або оголосити пряме президентське правління, але він не може зробити це, не порушивши Конституцію. Президент має право оголосити надзвичайний стан, але це рішення повинно бути затверджено парляментом, якому немає підстав погоджуватися. Фактично, відставка Кучми може стати благом для України.

Зрештою, тиск на уряд Ющенка, через його боротьбу з корупцією, зараз зменшився. Процедура імпічменту може зменшити вплив як беззаконних силових служб, так і паразитуючих олігархів, і дати напів-демократичній Україні демократію. Відставка силовиків в Україні також позитивно позначиться на Росії.

Західні уряди мають поводитися з Кучмою, як з представником нижчої касти, поки він не очиститься. Відмова президента має зробити Україну такою ж ізольованою від Заходу, якою є Білорусь, в той час як відкрите розслідування може наблизити Україну до Заходу.

Д-р Андерс Асленд,
газета „Вашінґтон Пост",
26 грудня 2000 р.
Переклад з англійської – редакції газети „Українська правда"

На переломі століть

(Закінчення зі стор. 1)

дей, щоб були чесними, відданими, відповідальними у будь-якій професії чи праці. Завданням Церкви не є подавати професійне чи фахове знання, але, застосовуючи всі духовні засоби, які Господь доручив їй, допомагати кожній людині різьбити кришталевий характер християнства. На те й існує Церква, щоб всебічно освячувати людину – і як одиницю, і як члена спільноти, а тим самим забезпечувати її дочасне і вічне щастя. Церква – це дар Божий для людства, вона не може зректися свого покликання.

Природа Церкви як слугині людства найкраще проявляється в особах священнослужителів. Їхнє покликання вимірюється повним відданням себе на служіння своїм ближнім. Їхня особиста, культурна, професійна, а понад усе духовна підготовка скерована виключно на служіння. Священики не існують для себе, вони Богом обрані і післані для служіння.

Сім'я – основна клітина суспільства. У всіх розгромах, яких зазнало наше суспільство в XX столітті, найбільше постраждала власне сім'я. Сім'я – не тільки основна клітина суспільства, але також точка, де фокусуються його здобутки і вади. У житті і потребах сім'ї зустрічаються майже всі прояви спільнотного людського життя. Занедбати сім'ю – це приректи суспільство на фізичну і духовну загибель. Церква очима віри бачить сім'ю не тільки як демографічну одиницю, але як першу і підставову інстанцію життя, розвитку, реалізації, освячення людини і суспільства. Підтримати сім'ю й охоронити її від усіх небезпек було турботою наших великих провідників XX століття. Після комуністичного лихоліття ця турбота стала ще актуальнішою.

Мал. Е. Козака

На самому порозі XXI століття відбудеться важлива подія для нашої Церкви і Держави – візита Папи Івана Павла II. Ця подія буде мати далекосяжні наслідки для всіх громадян України, незалежно від їхніх релігійних переконань, але за однієї умови: якщо ми ту візиту належно сприймемо. Якою б мала бути реакція греко-католиків? Папа Римський є наступником св. Апостола Петра, якому Господь наш Ісус Христос доручив утверджувати у вірі своїх побратимів, а отже, не тільки єпископів, але всіх віруючих. Візиту Папи повинні ми сприймати власне як це утвердження віри. Не можна казати, що віри у нас немає – без віри було б неможливо вистояти за часів жорстокого переслідування. Та лихоліття минули і ми опинилися в незвичайній ситуації, коли ніхто нас не переслідує за віру. Тепер нам потрібно подбати про збереження скарбів, набутих за часів переслідування.

Ми всі, незалежно від віку чи рівня освіти, мусимо поглибити знання і розуміння християнської віри, а рівночасно зробити її основним рушієм нашого життя. Гаслом папської візити в Україні будуть слова: „Христос – дорога, правда і життя".

Ми не починаємо з нуля. Ми, образно висловлюючись, стоїмо вже не на голій землі, але на раменах великих мужів, – позиція, з якої легше сягати зірниць. Милосердний Бог дав нам таких Провідників. Ми повинні вчитися у них і під їхнім натхненням сміливо вступати в нове століття. Поруч з ними було багато цінних людей, які разом заступаються перед Престолом Всевишнього за свій нарід, за свою Церкву. Для всіх них клич „Христос – дорога, правда і життя" був також програмою життя. Так само повинно бути з нами: з Христом у XXI століття!

Благословення Господнє на Вас!
Христос Рождається!

Владика **Любомир Гузар** –
Апостольський Адміністратор Верховного Архиєпископства

Будьмо охочі...

(Закінчення зі стор. 1)

„правди". Про що ж йдеться в нашому житті? Йдеться про прийняття нашої місії. Нас не посилається у безмежну країну фантазії, щоб служити всім.

Наше служіння – це ніщо інше, як бути діючою силою в житті ближніх. Служити – це значить дбати. Служіння – це любов, служіння – це прощення. Служити – значить давати, не очікуючи в заміну нічого. Служити – це наслідувати нашого Господа щодо безсумнівної любови до нас.

Служіння – це відображення Бога, це значить відображати для всіх присутність Бога.

Нехай же всі ми будемо охочими відгукнутись на поклик до такого служіння Правді. Коли Бог в раю кликав своє улюблене творіння, – відповіді не було. Створеному було соромно за свої діла. Будьмо ж готовими відповісти, коли нас Бог покличе. Робім чудеса в цьому світі!

Протягом першого року нового Тисячоріччя, яке надходить, нехай любов, мир і радість Народженого Христа наповняє домівки і серця усіх вас, як також і домівки і серця наших собратів-ієрархів і вірних в Україні. Ми за вас усіх щоденно молимось.

Христос народився! – Славмо Його!

†Василій,
Митрополит УПЦ Канади
†Константин,
Митрополит УПЦ в США і діяспорі
†Іван,
Архиєпископ УПЦ Канади
†Антоній,
Архиєпископ УПЦ в США
†Всеволод,
Архиєпископ УПЦ в США
†Іоан,
Архиєпископ УПЦ в діяспорі
†Юрій,
Єпископ УПЦ Канади
†Єремія,
Єпископ УПЦ у Південній Америці

АМЕРИКА І СВІТ

Закінчено призначування членів нового уряду

ВАШІНҐТОН. – Новообраний Президент Джордж Буш-мол. у вівторок, 2 січня, призначив трьох інших членів до свого кабінету: колишнього сенатора Спенсера Абрагама – секретарем Департаменту енерґетики, Лінду Шавез – секретарем Департаменту праці, та колишнього конґресмена- демократа Нормана Мінету – секретарем Департаменту транспорту, і тим закінчив призначення нового уряду. Дж. Буш-мол. досить швидко скомплетував уряд, який є цікавий добором особистостей як зі статевого, так і етнічного боку – три жінки, двоє чорних, двоє еспанського походження, один азійського і один арабського. Базуючись на біографіях іменованих, аналітики уважають цей новий уряд консервативним. Згідно з інформацією бюра Дж. Буша-мол., єдність з різноманітністю буде темою інавґураційної промови новообраного Президента, а темою святкувань 20 січня буде „Спільне святкування американської духовности".

Ізраїль закрив кордон з Палестиною

ТЕЛЬ-АВІВ, Ізраїль. –Після вибуху бомби в секторі Ґаза, внаслідок якого загинуло двоє ізраїльтян, на територіях палестинського самоврядування знову введено посилені заходи безпеки. Ізраїльська армія заблькувала дороги, щоб запобігти пересуванню палестинців між містами Західного берега і закрити в'їзд на територію країни навіть тим з них, хто працює в Ізраїлі. За словами прем'єр-міністра Ізраїлю Єгуда Барака, екстремісти намагаються унеможливитити мирний процес. Він дав наказ ізраїльській армії посилити кордон Західного берега і сектора Ґази. Тим часом президент Клінтон сказав, що не збирається плянувати нову палестино-ізраїльську зустріч у верхах доти, поки обидві сторони не приймуть його пропозиції з врегулювання близькосхідного конфлікту.

Зустріч Президента Клінтона і Я. Арафата у Вашінґтоні

ВАШІНҐТОН. – Тут у вівторок, 2 січня, Президент Билл Клінтон у Білому Домі мав дві зустрічі з керівником Палестинської самоуправи Ясиром Арафатом. Обидві зустрічі мали своєю метою переконати палестинського лідера прийняти пропозиції американського Президента, спрямовані на замирення на Близькому Сході. Речник Білого Дому П. Дж. Кровлі повідомив, що Президент відповів на всі запитання Я. Арафата стосовно своїх пропозицій, але не сказав, чи прийняв їх палестинський керівник. В основному ця зустріч, як виглядає, не дала бажаних успіхів, хоч і була коментована як „дуже корисною".

Росія оновила гимн колишнього СССР

МОСКВА. – Музику колишнього гимну Радянського Союзу, що прославляв безбожницьку Комуністичну партію, Леніна та диктатора Й. Сталіна, теперішня Росія прийняла як російський гимн – щоправда з новими словами, котрі прославляють Росію як „святу землю" під „ охороною Бога". Російський президент Владімір Путін у суботу, 30 грудня, дав свою згоду на нові слова, написані автором колишніх слів – 87-річним поетом Сєрґєєм Міхалковом. Музика колишнього гимну СССР замінила безслівний гимн на музику композитора XIX сторіччя Міхаїла Ґлінки, котрий було прийнято в Росії після розпаду СССР. С. Міхалков був співавтором первісного тексту, а пізніше й наступного, з якого усунуто ім'я Й. Сталіна. Тепер він без будь-яких клопотів запропонував нові слова про „Росію, святу землю".

Зроблено підсумки перепису населення

ВАШІНҐТОН. – Перепис населення, котрий в США проводиться раз на 10 років, підсумовано. Згідно з опублікованими даними Бюра перепису США, в країні на 1 квітня 2000 року проживало 281 млн. 421 тис. 906 осіб. Число жителів США включає населення всіх 50 штатів і федеральної округи Колюмбія. Найбільш населеним штатом є Каліфорнія (33 млн. 871 тис. 648 осіб), найменш – Вайомінґ (493 тис.782 особи). У цілому населення країни збільшилося за останні 10 років майже на 34 млн. осіб, тобто на 13.2 відсотка.

Дж. Сороса судитимуть за справу 12-річної давности

ПАРИЖ. – Французький суд ухвалив притягти до суду відомого американського фінансиста Джорджа Сороса і ще трьох осіб, повідомило аґентство „Асошіейтед Прес". 70-річного фінансиста звинувачують у тому, що 12 років тому він використав внутрішню інформацію під час приватизації французького банку "Сосієте Женераль". За твердженням французьких слідчих, Дж. Сорос заробив на цьому 2.2 млн. дол. Газета "Електронік телеґраф" називає приватизацію банку "Сосієте Женераль" одним з найгучніших скандалів під час другого терміну президентства Франсуа Міттерана.Американського фінансиста звинувачено у незаконному використанні внутрішньої урядової інформації та контактів з метою спекуляції на акціях цього банку. Його спільниками були Жан-Шарль Наорі, ліванський бізнесмен Самір Траблусі, які мали зв'язки з тодішнім міністром фінансів П'єром Береговим, а також радник уряду Ален Бубіл. Існують докази, що А. Бубіл надав спекулянтам інформацію щодо продажу акцій банку.

США пропонують нові санкції проти Афганістану

ВАШІНҐТОН. – Запропоновані на розгляд Ради Безпеки ООН нові санкції щодо Афганістану не завдадуть шкоди мирним жителям, оскільки спрямовані тільки проти руху "Талібан", який надає притулок терористам. Про це заявив спеціяльному стислому зібранні, присвяченому проблемі боротьби з міжнародним тероризмом, помічник Державного секретаря США у справах Південної Азії Карл Індерферт.

Новий редактор газети "Вечірній Київ"

Володимир Рубан

Фото УНІАН

Ввечері у вівторок, 26 грудня 2000 року, трудовий колектив газети „Вечірній Київ" обрав Володимира Рубана головним редактором. В. Рубан із 1986 року працював у газетах „Молодь України", „Радянська Україна", власним кореспондентом „Незалежної газети". З 1993 року він – один зі засновників і головний редактор інформаційного аґентства УНІАН, у 1996-1997 роках – засновник і головний редактор газети "День", у 1997-1998 роках – головний редактор „Всеукраїнських відомостей". Під час прес-конференції в УНІАН у Києві 28 грудня 2000 року В. Рубан сказав, що головне завдання газети – „знову стати лідером на київському газетному ринку". Він також поділився своїми плянами збільшити періодичність виходу „Вечірнього Києва" до шести разів на тиждень і значно збільшити кількість сторінок, що, у свою чергу, потягне за собою збільшення кількости журналістів у редакції „ВЧ".

Україна – у дзеркалі закордонної преси

У зв'язку з грудневою візитою Президента Л. Кучми до Москви російська газета „Комерсант-дейлі" пише, що український керівник хотів заручитися підтримкою Москви в протистоянні з прем'єром Віктором Ющенком, якому відверто симпатизують Сполучені Штати Америки. Газета вважає, що візита Л. Кучми до Москви мала чисто політичну мету, хоч формальний привід приїзду – підписання угоди про погашення українського боргу за газ. За словами газети, цей приїзд збігся зі серйозною політичною кризою в Україні. Українського Президента звинувачують у причетності до зникнення відомого журналіста Георгія Ґонґадзе. Противники Президента дедалі гостріше вимагають його відставки. Але головне – загострилися суперечності між Л.Кучмою і прем'єр-реформатором В.Ющенком, якого відкрито підтримує Захід, натякаючи, що дає кредити "під прем'єра, а не під Президента". "Комерсант-дейлі" нагадує, що Л.Кучма не вперше у складні для себе моменти звертається за допомогою до Росії. А та не вперше виявляє готовність його виручити. Досить пригадати, як перед останніми президентськими виборами в Україні Борис Єльцин наполегливо рекомендував „українським братам" голосувати „за його друга Леоніда Даниловича", якщо вони не хочуть засмутити російського президента і поставити під загрозу російсько-українські взаємини.

Паризька газета "Монд", маючи на увазі цю саму українську ситуацію, пише, що під тиском опозиції Л.Кучма погодився на проведення незалежного міжнародного розслідування у справі Георгія Ґонґадзе, а також – звільнити з постів силових міністрів. Проте немає жодних свідчень щодо поступу цього розслідування, а рішення про відставку міністрів-силовиків було "переадресоване" прем'єр-міністрові В. Ющенкові – для того, щоб виграти час, зазначає газета. "Справа Ґонґадзе" наробила "багато галасу і викликала привид політичної нестабільности в Україні". Газета нагадує, що Захід вітав бажання Києва зближуватися з Европою, одначе після переобрання у листопаді 1999 року Л.Кучми в Україні з'явилися ознаки авторитарного стилю, що нагадували ситуацію в сусідній Білорусі, членство якої було призупинене в Раді Европи. "Справа Ґонґадзе" сприймається на Заході саме як втілення на практиці авторитарних методів Президента Л.Кучми. "Монд" нагадує, що торік закордонні спостерігачі критикували проведення перевиборів, маніпуляцію пресою, зловживання з боку державних органів. У квітні 2000 року Рада Европа критикувала референдум про збільшення повноважень Президента. А нещодавно Л.Кучма намагався змусити депутатів ухвалити законодавство, згідно з результатами цього референдуму, щодо обмеження парляментського імунітету та збільшення своїх можливостей розпускати парлямент. Лідер опозиції Олександр Мороз назвав це порушенням Конституції, зазначає "Монд".

Польська газета "Жеч Посполита" у статті "Кучма в біді" (за 22 грудня) вважає, що справу Г. Ґонґадзе, яку деякі закордонні та українські оглядачі охрестили "Кучмаґейтом", не можна порівнювати з "Вотерґейтом". За його словами, Леонід Кучма – не найгірший президент порівняно з лідерами інших держав, і йому вдавалося відстоювати інтереси України у взаєминах з Росією. Все ж іноді Л.Кучма виявляв брак інстинкту в цьому. Помилкою було звільнення видатного дипломата Бориса Тарасюка, міністра закордонних справ України. Л.Кучма не отримав за це жодних дивідендів від Москви. На думку газети, український президент є досить слабким політиком й оточує себе підлесниками, через що не зміг належно оцінити нинішню ситуацію. Популярність нового прем'єр-міністра Віктора Ющенка стала сіллю в очах заздрісного президента. Відтак у підлеглих йому інститутах почалася ідіотична боротьба проти прем'єра. Здається, що Л.Кучма перебрав міру, пише газета. Автор публікації підкреслює, Україна роздвоєна, але, скоріше за все, політичної війни там не буде. Не виключено, що справа може дійти до зміни керівництва, але, якщо цього не станеться, обов'язково настане новий етап демократизації, вважає газета.

За повідомленнями інформаційних аґентств

УКРАЇНЦІ У СВІТОВІЙ НАУЦІ

„Просвітив своїм розумом науку і духовність“

Цими словами Пантелеймон Куліш ясно окреслив життя і працю українського фізика і винахідника світового значення, визначного громадського діяча Івана Пулюя.

Народився він 2 лютого 1845 року в містечку Гримайлові на Тернопільщині. Навчаючись у тернопільській клясичній гімназії, заснував українську учнівську громаду, а пізніше, в роки навчання на технологічному факультеті Віденського університету, – студентське товариство „Січ“. У цьому ж університеті І. Пулюй закінчив і філософський факультет, й цією вродженою схильністю до двох сфер – до точних і водночас до гуманітарних наук – він належить до дуже тісного кола вчених зі світовими іменами. Працюючи у фізичній ляболяторії професора Лянґа у Відні, І. Пулюй сконструював прилад для вимірювання механічного еквівалента теплоти, який на Всесвітній виставці в Парижі (1878) було відзначено срібною медалею. Далі він поглиблює знання у Старбурзькому університеті, де захищає докторат з філософських проблем фізики. Викладаючи на катедрі фізики Віденського університету кінетичну теорію газів і механічну теорію теплоти, публікує низку статтей, присвячених катодним променям у трубках його власної конструкції. Науковий світ визнав ці трубки фундаментальним винаходом і назвав їх "Пулюєвими лямпами". У 1881 році ці винаходи відзначила спеціяльними дипломами Всесвітня електронічна виставка в Парижі. Від 1884 року І. Пулюй – професор експериментальної фізики Німецької вищої технічної школи у Празі. Успішно працює в ділянці катодного проміння. Лондонське фізичне товариство видає (1889) англійською мовою його монографію, присвячену розвиткові цієї нової електротехнічної галузі. НТШ у Львові у своїх „Записках“ друкує україномовну працю, присвячену електротехніці.

І. Пулюй був дійсним членом НТШ, в якому користувався великим авторитетом як автор ґрунтовних статтей і праць (дві з них – німецькою мовою) про національне відродження України. Чимало з них, зокрема „Україна та її міжнародне політичне значення“, й у наш час зберігають усю свою актуальність. Особливої поваги І. Пулюй заслужив як перекладач (разом з П. Кулішем і І. Нечуєм-Левицьким) на українську мову повного тексту Біблії. Але вернімося до його унікальних електротехнічних винаходів, адже, за словами відомого австрійського вченого Вільгельма Формана, І. Пулюй „належить до тих, хто в другій половині XIX – на початку XX сторіччя формував світ“.

У 1896 році І. Пулюй опублікував у журналі „Доповіді Віденської Академії наук“ дві статті, які стали важливими віхами в історії відкриття і перших досліджень Х-променів. Зміст цих статтей свідчить, що І. Пулюй першим відкрив здатність Х-променів іонізувати ґаз, дослідив їхній просторовий розподіл, пояснив природу та мікроскопійний механізм їхнього утворення. Европейські історики науки визнають, що „лямпа Пулюя“ конструкції 1882 року підготувала ґрунт для відкриття Х-променів. Саме ця лямпа тривалий час була найкращим джерелом Х-променів для одержання якісних фотографічних променеграм. Саме з її допомогою оримано першу Х-променеграму на американському континенті. Тим часом відкриття Х-променів стало світовою славою Рентґена, а не українця Пулюя. Це одна з історичних несправедливостей щодо нашої нації.

Сучасник і учень І. Пулюя, відомий публіцист Ервін Кіш писав, що з Х-променями І. Пулюй „двадцять років робив досліди – без того, щоб з ними виступити публічно. Під час демонстрації лямпи Пулюя ми переконалися в чистоті фотознімків. Напроти того, фотознімки, зроблені Рентґеном, є неясні і для точного діяґнозування в медицині, зокрема у хірургії, не мають великого значення. На дослідницьку працю проф. Рентґена дивилися скептично“. Ось ще одне свідчення – професора Висконсинської обсерваторії д-ра Фроста: „Коли я перочитав про відкриття Рентґена, то відразу подивився усі Круксові рурки і серед них знайшов таку, що виділяла значні Х-промені. Детально оглянувши її, я констатував, що це рурка конструкції Пулюя… Тепер вона зберігається в Дермонтському музеї США“.

Ґ. Ковалевський у своїй книзі „Сталість і змінність“ (Мюнхен, 1950) пише, що І. Пулюй „ще до Рентґена досліджував Х-промені… Якогось дня в його ляболяторії з'явився австрійський ерцгерцоґ, щоб подивитися досліди, і був надзвичайно вражений“. Після цих відвідин ерцгерцоґ звернувся до міністра культури з проханням надати Пулюєві катедру, щоб той міг спокійно проводити свої досліди. Але це сталося значно пізніше, аж у 1884 році. Рентґен випередив Пулюя своєю публікацією. Пулюй, як стверджує Ковалевський, часто говорив йому про своє розчарування, кажучи, що рятівний ангел в особі ерцгерцоґа мав би з'явитися принаймні роком раніше.

Проф. Іван Пулюй

На жаль, те, що трапилося з І. Пулюєм, – досить типове для життя і діяльности українських вчених, які працювали у несприятливих умовах і обставинах. Та й досі випадок з Пулюєм викликає ряд запитань. Наприклад, чому все таки за українським вченим не визнали бодай співавторства у винайдені Х-проміння? Чому Рентґен у жодній зі своїх праць не згадав про дослідження у цій галузі нашого земляка? Чому Рентґен заповів усі незакінчені свої праці, в тому числі його наукове та особисте листування, спалити після його смерти, що й було зроблено? Чому Рентґен ніколи не виступав з доповідями, навіть під час вручення йому Нобелівської нагороди? Чому після смерти Рентґена його учні , зокрема А. Йоффе, старанно приховували інформацію про винаходи І. Пулюя? Чому в 1948 році у помешканні Василя Барвінського, зятя І. Пулюя, було зроблено обшук і знищено архів ученого? Чому у 1971 році, коли в Англії вийшла книжка Юрія Гривняка „Іван Пулюй – винахідник проміння Х“, у празькому приміщенні Ю. Гривняка було зроблено обшук і знищено сиґнальні примірники цієї книжки? Чому вже у 1983 році з другого видання УРЕ статтю "Пулюй" було вилучено? Чому й сьогодні багато хто з працівників Національної АН України виступає проти ідеї заснування іменної медалі Івана Пулюя?

Наш великий вчений був дуже скромною людиною, надзвичайно самовимогливою, але зовсім невибагливою. Все ж головна причина була в іншому, і гадаю, що сам Іван Пулюй це добре усвідомлював. Заважало почуття меншвартости, яке є типовим для людей, що довгий час живуть в умовах національного поневолення, коли людина психологічно не може уявити себе вільною. Він вважав, мабуть, що й так багато зробив в умовах чужої держави. З іншого боку, тенденційні автори рознесли чутки про „епохальне відкриття“ Рентґена по всьому світі і постаралися, щоб ім'я І. Пулюя опинилося за межами наукової літератури. Чи щось подібне могло б статися, якби наш учений працював в умовах самостійної держави?

Внесок І. Пулюя до скарбниці світової науки надзвичайно великий. І сьогодні, коли існує соборна незалежна Україна, коли виповнюється 100 літ з часу відкриття електрона (до чого так близько підійшов наш учений), варто згадати слова про І. Пулюя з прощальної промови професора Баха, ректора празької Політехніки, в якій понад тридцять років працював наш земляк: „Ти був людиною сильних переконань і гостро викарбуваною особистістю, але також людиною, що знала, як дотримуватися вірности народові, з якого ти вийшов, і нема більшої вірности, ніж вірність власному народові“.

Помер І. Пулюй 31 січня 1918 року у Празі.

Василь Шендеровський,
доктор фізико-математичних наук, професор,
Київ *(спеціяльно для „Свободи“)*

Президент України Леонід Кучма **Фото УНІАН**

КИЇВ.-Президент України Леонід Кучма виголошує промову на відкритті нового футбольного критого манежу на базі ФК "Динамо" у Конча-Заспі під Києвом у четвер, 28 грудня 2000 року.

Новий манеж із штучним покриттям, висотою від 9 до 18.6 м і площею 7200 кв. м не має аналогів в Европі.

Зліва від трибуни - віце-спікер Верховної Ради, голова СДПУ(о) Віктор Медведчук, праворуч - народний депутат, член парляментської фракції СДПУ(о) Леонід Кравчук і народний депутат, один із лідерів СДПУ(о) Григорій Суркіс. В другому ряду праворуч - тренер ФК "Динамо" і національної збірної Валерій Лобановський.

О, Царю миру, що прийшов на світ
Твоя любов така є безконечна!
В Тебе шукати помочі нам слід –
Людським серцям обнова є конечна!

Ярина Зоряна, „На сторожі душі“

Нова радість стала...

Голосно сповіщаймо всіх і все довкруги про цю подію, повну радости, любови і надії – подію, що її ми кожного року святкуємо: Різдво Ісуса Христа. Бо, незважаючи на всю модерність нашого сьогодення, нам доконче потрібно обнови. Обнови, котра наповнила б наші душі вірою, а серця любов'ю та надією на краще майбуття. Для цього немає ліпшої можливости, як у збагненні та зрозумінні глибини таємничости Божого веління цього свята, – приходу його єдиного сина поміж нас людей – Рождества Христового – свята-події, що в особливий спосіб прославляє віру, любов і надію.

Євангелисти – Матей і Лука – оповідають про це неповторне свято-подію, якою Творець Господь відроджує людство від первородного гріха. З народженням Ісуса Христа людство зачало нову добу свого буття. Різдво Ісуса Христа – це доказ нескінченої любови Бога до людей. Знаємо ж про це з уст самого Христа Ісуса: „Так бо Бог полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в нього, не загинув, а жив життям вічним. Бо не послав Бог у світ Сина світ засудити, лише ним – світ спасти“ (Ів. 3:16-17). Зрозумівши це, ми не можемо не оновити себе у вірі, любові та надії та сповістити багатьох про ту нову радість, котра збулася – радість народження Божого Сина як одного з нас. Це ми оспівуємо і прославляємо у наших колядах. Ми переживаємо цю подію Святою Вечерою. У літургічному відтворенні Ісусового Різдва відправою Повечеря де раз-по-раз ми з глибини душі співаємо: „З нами Бог, зрозумійте народи, бо з нами Бог !“.

Нова радість стала!.. Провісником нехай лунає по українській землі вістка нового життя.

Після довгої недолі та позбавлені наїзниками усіх людських прав – тим більше мусимо розвивати віру, любов і надію, щоб швидше заживали болючі рани нашої нації та щезла незгода. Прислухаймося до цієї чудової колядки, хай вона огріє наші серця до нового національного життя, де запанує віра, надія і любов, а тоді прийде краще майбутнє. Памятаймо, що пісня-коляда зберігає ідеали, коли народ ледачіє та забуває, куди йому йти. Зберігає звичаї, котрі у своїх предавніх обрядах не дають нам потонути у повені модерних реклямових світел, дарунків, і затопити всякий духовний зміст цього свята надії, віри та любови.

Поет Микола Луків, упевнений в могутності сили і величі Різдва Христового каже: „Віримо, що для України нове тисячоліття буде епохою відродження, піднесення і розквіту її економіки, науки і культури. Збудеться одвічна мрія багатьох поколінь наших попередників: „Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці“. Тож з вірою в Україну, в її майбутнє, в наш талановитий, роботящий і волелюбний народ вступаємо в нову еру своєї історії. Хай помагає нам Бог, і нехай у кожний український дім прийдуть мир і любов, добро і достаток!“.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@worldnet.att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054and additional mailing offices.

Передплата на рік $50.00, на півроку - $30.00. Для членів УНСоюзу
$40.00 річно, на півроку - $25.00. За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції.
Редакція застерігає за собою право при потребі
виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Головний редактор –Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич,
Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи“:

Адміністратор Володимир Гончарик – **(973) 292-9800 (доп. 3041)**
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська – **(973) 292-9800 (доп. 3040)**
Передплата - Марійка Пенджола – **(973) 292-9800 (доп. 3042)**

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про те, що минуло і що залишилося

Значить, ми невідклично замкнули 2000 рік і тепер чекаємо, що принесе нам 2001-ий, скільки добра, а скільки лиха. Саме тепер у нас усіх повно карточок із побажаннями на цей наступний рік, які пов'язані із побажаннями з приводу Різдва Христового. Як добре, що ми тут вже зовсім прийняли подвійне святкування Різдва і маємо навіть з цим вигоду, бо як забудемо комусь побажати на „латинське“ Різдво, то завжди ще залишається можливість зробити це на українське. Але з першим січня ми неодмінно усі „святкуємо“ Новий Рік та проходимо в думках минулий, питаючись себе: що принесе нам цей, що настав? А ще він зовсім особливий, бо ним входимо в нове століття і нове тисячоліття так що навіть найсміливіша фантазія не підкаже, що воно принесе.

У перший день Нового Року, як завжди, можна було читати у пресі або бачити в телевізійних програмах короткий перегляд року, що проминув та усіх найважливіших подій, як світових, так і американських. Немов у калейдоскопі промайнуло усе, що гідне уваги, усі сумні та радісні явища аж до вийнятково складного вибору чергового президента США, який напевно надовго залишиться в пам'яті не лише тих, що грали в цій драмі головну ролю, але цілої американської спільноти. Але хоча і ми переживали цю рідкісну політичну драму на свій спосіб – ми таки повертаємося паки і паки до споминів і переліку подій 2000 року в Україні та в українській спільноті. Це вони сьогодні стоять найближче перед нашими очами, це вони раз-у-раз виринають на стрічці нашої пам'яті. Так хотілося б, щоб ці події останнього року були кращі, веселіші, радісніші, а тим і защепляли у нас так дуже потрібен для продуктивного життя оптимізм, віру у краще майбутнє.

А тут, немов наперекір, постає перед зором образ Білозора, якого ми незадовго перед його трагічною смертю вітали в США, на „нашій“ Союзівці, а далі згадується Георгій Ґонґадзе, що з ним так недавно я мала нагоду познайомитися на пресконференції в бюрах УККА, а в вухах дзвенить текст вигаданих або справжніх розмов Президента Кучми з його прибічниками саме у справі Ґонґадзе. У нашій пресі можна знайти світлини з трагедії у шахтах Донецька, з моменту зупинення останнього реактора Чорнобильської атомної станції. А ось записане добре у пам'яті поважне обличчя „надії“ нас усіх – Віктора Ющенка, а тут знову – холодне обличчя найновішого приятеля Л. Кучми – В. Путіна.

На екрані нашої пам'яті мигають одна за другою картини – одні радісні, другі сумні, а треті байдужі. З ними ми пережили дев'ятий рік незалежности України та входимо у десятий, в якому хочемо бачити лише радісні, позитивні події. Ось гряде історична подія: Україну відвідає Папа Іван Павло II, а вже ось-ось у січні відбудуться вибори глави УКЦ Синодом у Львові. Ось саме перед кількома днями відкрито в Санкт-Петербурзі пам'ятник Тарасові Шевченкові, а літом велика збірна України боронила добре ім'я своєї батьківщини на XXVII Світовій Олімпіяді в Австралії.

А що зробили ми за минулий рік на наших поселеннях далеко від України? Ми тут... святкували, святкували без кінця і міри. Бо ж це сповнилися різні роковини, рівні числом, які треба було доконче відзначити. Отже, ми святкували, а передусім бенкетували у 50-ліття, у 75-ліття наших заокеанських організацій, товариств, установ. Деякі із них святкували тільки один раз, інші в кожному місці поселення окремо. У висліді, переглядаючи тепер річник „Свободи“ за 2000 рік, я підрахувала „тільки“ 51 різних бенкетів, про які звітували на сторінках „Свободи“ організатори або учасники. А скільки із таких святкувань не були зареєстровані у нашому тижневику?

Гай, гай... бенкетувати, – це ми вміємо, як теж виголошувати святочні промови.

Коли слідкуємо за останніми подіями в нашій батьківщині, то мимоволі насувається тихе запитання: чи це не є бенкетування на вулкані?

О–КА

Альманах-2001 вирушає до читачів

Хоч з технічних причин Альманах УНСоюзу на 2001 рік дещо спізнюється, все ж його зміст дає підстави очікувати, що читачі будуть задоволені ним. В цілому він продовжує тему нашого попереднього річника – тему Великого Ювілею, тему досягнень і проблем на порозі між століттями і тисячоліттями. В цьому сенсі виявляться цікавими статті про давність українського народу, про його праісторію, джерела його культури, духовности, національного характеру.

Різні „круглі дати“, що припадають на цей рік, зобов'язали нас вмістити нові – з нового погляду – матеріяли про життя і діяльність Лесі Українки, Михайла Драгоманова, Євгена Коновальця, Отто Габсбурга–Василя Вишиваного та багатьох інших визначних осіб. З особливим значенням сьогодні звучить мало кому відоме слово Митрополита Йосифа Сліпого, виголошене на могилі Маркіяна Шакевича з нагоди 100-річчя від дня народження безсмертного будителя галицької України. Не залишать читачів байдужими розділи „Життя коротке, мистецтво – вічне“, „Нашого цвіту – по всьому світу“, „Життя прожити – не поле перейти“, „Таємниці буття“.

Та все ж у центрі Альманаху-2001 стоїть, певна річ, розділ, присвячений 10-річчю Незалежної України. Розповіді про авторитетних політиків і слово самих політиків багато додають до наших уявлень про національно визвольний український рух, який ніколи в Україні не припинявся, лише змінював свої форми, способи і засоби боротьби.

Альманах-2001 особливий ще й тим, що позаду вже залишилося рівно 90 річників, тому ми вважали за доцільне вмістити професійно здійснений їхній бібліографічний опис, який виявиться цінним джерелом для усіх, хто докладніше хоче знати історію української еміґрації у США.

А найцікавіше – це запитання й відповіді

За останні майже десять літ самостійности України до нас в Америку часто приїжджали і далі приїжджають з України державні політики, визначні громадські і партійні діячі, відомі журналісти, які зустрічаються з українською громадою у більших місцях нашого поселення. Як звичайно, такі гості виголошують промови про ситуацію в Україні, а після тих промов відводиться певний час на запитання присутніх до доповідача та на його відповіді. Ця остання частина кожної такої імпрези, на мою думку, найцікавіша для присутніх. Мені здається, що наша публіка майже завжди знає наперед про загальний зміст промови гостя. Якщо це державний діяч з уряду Президента України, то він буде найбільше говорити про досягнення того уряду в різних ділянках політичного, економічного, культурного життя, і найменше – про негаразди в країні, створені не без вини того уряду. А якщо це буде член опозиції до теперішнього уряду і його суворий критик, то він змалює нам чорну картину дійсности в Україні і найменше говоритиме про деякі позитиви на шляху до поліпшення. І ті, що дивляться на сьогоднішню Україну через рожеві окуляри, і ті, що дивляться на неї через чорні окуляри, по-своєму мають рацію: із преси різних напрямків ми бачимо і проґрес у деяких ділянках життя в Україні, і багато до болю неґативного. Тому й ідемо на ті зустрічі з гостями з України, які по-різному інтерпретують сьогоднішню ситуацію там, щоб виробити про те свою власну думку. А найбільше, на мою думку, ми йдемо туди, щоб запитати доповідача про деякі речі, що нас турбують, і послухати його відповіді на наші запитання.

На жаль, це нам не завжди вдається. Ми звикли бачити, як в Америці відбуваються подібні імпрези та прес-конференції. На них доповідач зробить коротку промову, а потім протягом якоїсь півгодини він устигне коротко, але вичерпно відповісти на поставлені йому запитання. Не так з нашими українськими доповідачами: вони говорять так довго, що на запитання й відповіді вже майже не вистачає часу.

Ось, наприклад, відбулася зустріч з послом України у США Костянтином Грищенком у Чикаґо 25 червня ц. р. Як повідомляє преса, українці прийшли на ту зустріч численно. А далі у звіті про ту зустріч пишеться так: „Після виступу посла був час на запитання. Дуже багато осіб підносило руки, на жаль, у посла був обмежений час, і тільки три особи... змогли поставити запитання. Ось вони: „Чому посол подає своє ім'я українською мовою Грищенко, а в англійській – Ґрищенко, через букву „г"? Чому патріоти-студенти, що захопили були комуністичне бюро в Києві, ще й досі знаходяться в тюрмі? Чому контейнер з допомогою для родин потерпілих на шахтах ще й досі стоїть біля пристані в Одесі? Чому ще й досі стоять в Україні пам'ятники тим, хто жорстоко нищив нашу Батьківщину?".

Мені здається, що „українці прийшли численно" на ту зустріч з послом України до США не стільки для того, щоб почути (вже в котрий раз?!) звіт з позитивної діяльности уряду, про що слухачі знають із преси з України і в діяспорі, як почути відповіді посла якраз на отакі запитання, як згадані вище, та ще й багато більше. На жаль, з пресового звіту не довідуємося, що відповів посол на ті запитання. А мені особисто, як і багатьом читачам, було б дуже важливо почути, чому цей найвищий представник України в США змушує англомовний світ і пресу вимовляти його чисто українське прізвище Грищенко в російському варіянті – Ґрищенко? Що ж тоді очікувати від звичайних зрусифікованих українців та від підлеглих послові в українському посольстві дипломатів? Адже в англійській мові є буква, яка відповідає вимові нашої букви „г" – „H", чого, звичайно, нема в російській мові. Хотілося б також почути відповіді на інші запитання з публіки, як : „Чи Україна готова видати комуністичних злочинців Литві (*де відбувається суд над ними* – прим. І. О), якщо їх знайде на своїй території?".

На жаль, подібні зустрічі, як ця, виглядають однобічними деклараціями доповідача без задоволення бажань присутніх почути відповіді на їх запитання. І це трапляється не тільки на сході США, де є великі скупчення українців, а й, наприклад, у Денвері, Кольорадо, де я був не раз свідком таких зустрічей, де завжди „бракувало часу" на запитання й відповіді через надмірну балаканину промовців і їх невміння відповідати коротко і вичерпно на запитання присутніх, щоб таким чином дати можливість якнайчисленнішим слухачам запитати про те, що лежить у них на серці.

Іван Овечко
професор-емерит,
Аврора, Кольо.

„Легкі романи" видаються також українською мовою

Прочитала я у фейлетоні О-КИ (1 грудня ц.р.) такий параграф:

„Перекидаю оком заголовки у моїй доволі численній бібліотеці, та не знаходжу ні одної книжки, що відповідала б окресленню „легкий роман", чи взагалі книжки, яку б можна поставити поряд з іншомовними кишеньковими виданнями. І як тут дивуватися, що молоді віком українці... бажають часом перечитати щось легкого і цікавішого..."

Дозвольте звернути увагу на факт, що українською мовою сьогодні існує ціла низка популярних „легких романів", що недавно відбувся навіть перший всеукраїнський конкурс на гостро-сюжетний український роман, де першу премію отримав дуже цікавий „еротичний тріллер" Василя Шкляра „Ключ" (Київ, вид-во Аст-Прес-Дік-Сі, 1999, 222 ст.), що українською мовою можна читати навіть такі сенсаційні західні видання, як „Коханець леді Чатерлей" Д. Лоренса або „Володар мух" Вільяма Ґолдінґа, що журнал „Всесвіт" вже кілька десятиліть знайомить українських читачів не тільки з літературною клясикою світу, але і з найкращими популярними „легкими романами".

Українська преса могла б допомагати промощувати шлях україномовній книжці до українського читача, якби не трактувала літературу тільки як знаряддя політики, або додаток до фолкльору.

Марта Тарнавська,
Філядельфія

Листи

Слова подяки

Доля українців склалася так, що нам тепер доводиться переживати скрутні роки. Ця криза торкнулася і культури, тому я звернулася з проханням про допомогу, і першими відгукнулись – Катерина Воловодюк, Ольга Гриневецька-Гриньків, Дарія Генза, Ольга Ґной, Степан Максим'юк, Організація оборони чотирьох свобод України, Комітет допомоги України – приятелі Руху за дорученням Є. Федоренка.

Щиро дякуємо добродіям, у серцях яких горить вогник любови до рідної землі.

Світлана Колісник,
директор Будинку культури
і сільської бібліотеки
в с.Княжполі Хмельницької обл.

Хочемо висловити через „Свободу" слова вдячности від усіх дітей-інвалідів сиротинця докторові Михайлу Цегельському, який зробив щедрий подарунок для хворих дітей.

Дізнався він про наш сиротинець зі статті Фіделя Сухоноса „Хто допомагав Наталці Михась" („Свобода" від 7 липня 2000 року), і в свій наступний приїзд до України відвідав його, а коли дізнався, що дуже потрібна для хворих дітей гідромасажна ванна, то відразу, не дивлячись на високу ціну, купив її.

А. Климова,
директор Дніпропетровського
дитячого будинку-інтернату

Я – інвалід 1-ої групи, хворію на ноги, треба міняти суглоб. Виховала 5 дітей, але так склалося життя, що чекаю, аби мені хтось допоміг.

І от на Різдво до мене прийшла посилочка, але зворотної адреси не вказали. Ви собі не уявляєте, як мені допомогли, яка то радість була моїм дітям!

На листочку було написано, що посилку зібрали у Мишиґені, у Фонді допомоги дітям Чорнобиля. Дуже прошу передати мою подяку у Мишиґен.

Люба Моравська,
с. Білоголови
Тернопільської обл.

Те, про що пишуть читачі в останні дні року

У дні свят до „Свободи" надходить багато вітань від наших читачів, за які редакція усім дякує. А **Микола Занько** з села Воскресенівки на Харківщині надіслав ще й вірша, в якому є такі рядки: *„Нехай вам живеться, радіється, дорога до щастя барвіночком стелиться!"*

В більшості листів, які надійшли наприкінці року, порушуються теми політичного і громадського життя. Головна управа ОЖ ОЧСУ підбила підсумки конкурсу на поему, присвячену відновленню незалежности України. На конкурс надійшло 146 поем, переважно з України. Першу нагороду Фонду імені Лариси та Уляни Целевич-Стецюк присуджено Богданові Чепуркові зі Львова, наступні нагороди дістали Марина Павленко з Умані, Ярослав Сачко з Тернополя, Олексій Софієнко з Канева, Анатолій Бортняк з Вінниці, Вікторія Климентовська з села Дядьковичі на Волині. Про підсумки конкурсу написала до газети **Мирослава Ласовська-Крук.** У Вінніпеґу під головуванням д-ра Сергія Радчука відбулась нарада управ Інституту досліджень Волині і товариства „Волинь", на якій переобрано ці управи. Обидві очолив д-р Сергій Радчук. Головою редакційної колеґії обраний д-р о. Степан Ярмусь.

Проблеми відродження національної свідомости в Україні хвилюють авторів ряду надісланих статтей. **Петро Твардовський** з Клівленду в статті „Національні традиції зберігають українство" наводить численні приклади національного оновлення в ділянці концертів, телевізійних передач, мистецьких виставок.

Велику добірку пресових публікацій з власним коментарем надіслав **Олександер Білевич** з Ірвінґтону. Йдеться про реаґування польської громадськости на виступ ксьондза Стефана Дзюбини щодо перепоховання вояків УПА в Бірчі і його інтерв'ю газеті „Ангора". Католицький священик назвав полеглих героями, які віддали життя за вільну Україну. Декому це не сподобалося. Але переважна більшість опонентів вважає, що джерела українсько-польських конфліктів лежать у далекій історії. Ярослав Павлицький з Перемишля з цього приводу написав: „АК залишиться святістю для поляків, а УПА – святістю для українців. Висновки залишімо для істориків, а час завжди діє на користь правди".

Питання національної самоповаги порушуються в листі **Івана Діброви** з Каліфорнії, який з приводу полеміки щодо пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні розглядає історію дружніх взаємин поета з поляками і євреями, пише про його співчуття до боротьби цих народів.

Микола Теслевич з Арізони надіслав спогади про події 1941 року, свідком яких був нині 85-річний автор. Теодор Терен-Юськів, який дописує до „Свободи" від 7 квітня 1950 року, надіслав копію своєї першої публікації, що розповідала про Соломію Крушельницьку. Шеф-редактор журналу політології, футурології, економіки та культури **Олег Романчик** висловлює надію, що „Свобода" швидко стане авторитетною трибуною світового українства. Редакція тижневика теж прагне цього і очікує ділової підтримки українців світу.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

У пошані до минулого, з баченням майбутнього

СОЮЗ – БАТЬКО

Д-р Осип Кравченюк

(Продовження Початок в чч. 40.41, 43, 44).

Під впливом закликів „Свободи" постали читальні в Шамокіні, Шенандоа, Олифанті, Мавнт Кармелі, Піттсбурзі, Па., в Джерзі Ситі, Н. Дж., та в інших місцевостях. При співпраці священиків почали діяти також вечірні чи суботні школи. Їхні початки були надзвичайно тяжкі: вони приміщувалися у зовсім невідповідних, вологих і неосвітлених пивницях або в тісних приватних помешканнях, а ще більшим їхнім недоліком був брак кваліфікованих вчителів і підручників. Щоб цьому зарадити, Головний Уряд Українського Народного Союзу оголосив 13 серпня 1908 року конкурс на буквар, читанку і катехизм, а рік пізніше у Філядельфії було скликано всенародне просвітне віче, що ним проводив єпископ Сотер Ортинський. Ці заходи не увінчалися успіхом, а брак згоди в громаді привів до створення двох інших братських союзів. На 12-ій Конвенції УНС 1912 року у Вилкс-Беррі, Па., ухвалено створити Шкільний фонд в Америці, а ведення його доручено семичленній Просвітній комісії. Її члени їздили на поселення з рефератами, заохочували іміґрантів до підтримки українського шкільництва й видавали місячні книжечки, в яких поміщували різноманітний матеріял з української історії, літератури, переклади, повчальні статті тощо.

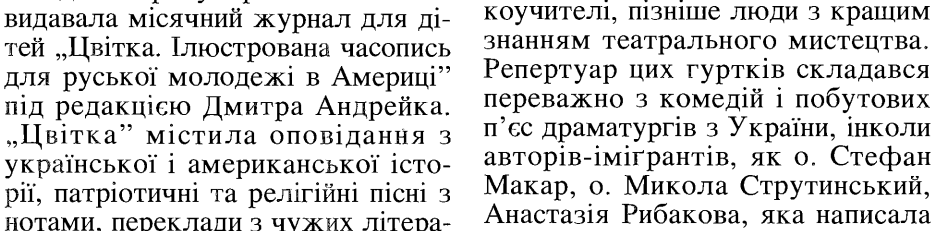
Від 1914 року Просвітна комісія видавала місячний журнал для дітей „Цвітка. Ілюстрована часопись для руської молодежі в Америці" під редакцією Дмитра Андрейка. „Цвітка" містила оповідання з української і американської історії, патріотичні та релігійні пісні з нотами, переклади з чужих літератур, казки, сміховинки тощо. Вона виходила до 1917 року, в якому через брак фондів ліквідовано Просвітну комісію. Її функції перебрав Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу. Однак цим не закінчилося зацікавлення Українського Народного Союзу справами освіти. У грудні 1927 року він почав видавати англомовний квартальник „The Ukrainian Juvenile Magazine". Він виходив до липня 1933 року, а на його місце прийшов у жовтні „The Ukrainian Weekly".

Керівники Українського Народного Союзу добре розуміли потребу поширення української науки шляхом контактів з американськими науковими установами. Для українців це було нелегке завдання через незнання в тутешніх наукових колах української історії і культури і небажання вивчити їх. Щойно в 1935 році пощастило, завдяки посередництву проф. Кларенса А. Меннінґа, організувати коштом УНС курси української мови при Відділі східньоевропейських мов Колюмбійського університету в Нью-Йорку. Їх вів кожного тижня у п'ятниці Йосип Стеткевич, і учасники отримували за них університетські кредити. Із незалежних від української сторони причин, ці курси перервано в 1938 році. З ініціятиви і коштом УНС взимку 1941 року в Колюмбійському університеті відбулася серія викладів на українські теми, а 3 грудня 1943 року члени УНС в Чикаґо організували в Нортвестерн університеті українську програму, під час якої проф. К. А. Меннінґ виголосив доповідь про українську літературу.

Культура

Дуже популярними серед іміґрантів були драматичні гуртки, бо вони служили їм розвагою. Вони існували при парафіях, а деякі відділи УНС мали свої власні. Підготовою вистав займалися дякоучителі, пізніше люди з кращим знанням театрального мистецтва. Репертуар цих гуртків складався переважно з комедій і побутових п'єс драматургів з України, інколи авторів-іміґрантів, як о. Стефан Макар, о. Микола Струтинський, Анастазія Рибакова, яка написала для УНС п'єсу „Сирота".

Важливу частину культурної діяльности окремих громад становили в давнину оркестри, т. зв. „бенди". Утримували їх також відділи УНС. В останні роки перед Другою світовою війною і під час неї кількість оркестрів помітно змаліла, а пізніше вони зовсім перестали існувати.

В друкарні УНСоюзу (фото з архіву)

При підтримці Українського Народного Союзу в 1947–1959 рр. відбувалися музичні фестивалі „Гомін України", що їх організовувала Оля Дмитрів. Окремим способом святкування ювілеїв Українського Народного Союзу були концерти у кращих залях Нью-Йорку і при співучасті передових мистецьких сил або подібні імпрези, влаштовуванні округами чи відділами УНС в інших місцевостях.

З приводу своїх роковин УНС спонзорував музичні імпрези, наприклад, у 1984 році в його 90-річчя у Карнеґі Голл в Нью-Йорку відбувся великий симфонічний концерт української музики. Тут варто згадати, що на 70-річчя УНС була поставлена опера Павла Печеніги-Углицького „Відьма", а на його 75-річчя – опера Антона Рудницького „Анна Ярославна" (лібретто Леоніда Полтави).

Хори були завжди невід'ємною частиною української музичної культури. Вони існували при всіх українських парафіях і більших відділах УНС. Церковні, народні та патріотичні пісні становили їхній репертуар. Окремо чи при співучасті суміжних вокальних ансамблів вони виступали під час конвенцій УНС або влаштовували власні концерти.

Велику культурну ролю відігравали танцювальні ансамблі. У довоєнні роки вони існували в багатьох великих містах і часто при відділах УНС. Велике пожвавлення у цій ділянці наступило 1929 року, коли до Америки прибув Василь Авраменко. Завдяки йому зросла кількість і мистецька якість ансамблів, при чому не обійшлося без фінансової підтримки УНС.

Старанням і жертвенності Українського Народного Союзу завдячуємо високоякісні твори скульптури, виготовлені передовими українськими мистцями: „Україна" – медаля, Олександер Архипенко; „Лука Мишуга" – погруддя, О. Архипенко, на цвинтарі Еверґрін, Нюарк, Н. Дж.; „Тарас Шевченко" – погруддя, О. Архипенко, Союзівка, Керґонксон, Н.Й.; „о. Григорій Грушка" – медаля і погруддя, „Леся Українка" – погруддя, Михайло Черешньовський, Союзівка; „Іван Мазепа" – погруддя, С. Литвиненко, Союзівка; „Патріярх Йосиф Сліпий" – погруддя, Лев Молодожанин, Союзівка.

Винятковою подією в житті українців Америки треба вважати відкриття у 1964 році пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні з ініціятиви Культурної Комісії УНС після схвалення 24-ою Конвенцією УНС у Клівленді, Огайо. Пам'ятник виготовив Лев Молодожанин, і в присутності ста тисяч людей його відкрив колишній президент США Двайт Д. Айзенгавер 27 червня 1964 року. Крім згаданих пам'ятників, Український Народний Союз виявив свою вдячність засновникові „Свободи" і трьом своїм передовим трудівникам, спорудивши надгробники на їхніх могилах. В 1937 році УНС встановив надгробник на місці поховання о. Григорія Грушки в селі Пеняки біля Бродів, а в Америці – – на гробі о. Нестора Дмитріва.

Український Народний Союз вніс свій цінний вклад і в український фільм. З приводу 17-ої Конвенції в 1929 році в Нюарку, Н. Дж., появився фільм „Тарас Шевченко", в 1965 році Ярослав Кулинич випустив кольоровий фільм про Союзівку, а в 1974 році він створив для УНС фільм „Від хатинки до хмаросягу" - з приводу 80-річчя УНС і відкриття власного будинку у Джерзі Ситі, Н. Дж.

„Хмарочос" з річників „Свободи"

У 1982 році продуцент і кінематограф Славко Новицький виготовив для УНСоюзу одногодинний фільм „За стерном долі", який змальовує тяжкі початки українських іміґрантів в Америці та показує вклад іміґрантів у розбудову цієї країни.

Молодь в УНСоюзі

Від часу, коли щораз більше іміґрантів вирішували залишитися на постійне перебування в Америці, виринула проблема збереження молоді для українства. У „Свободі" (ч. 31, 1900 р.) о. Стефан Макар почав англомовну рубрику „Для наших дітей" з ілюстраціями, а створення Просвітної комісії, видавання журналу „Цвітка", потім „The Ukrainian Juvenile Magazine" і від жовтня 1933 року „The Ukrainian Weekly" є доказом великої зацікавлености Українського Народного Союзу вихованням молоді. „Молодечий департамент", окремі відділи УНС, звані „Українська молодь", та зворотні стипендії на продовжування навчання були дальшим кроком у цьому напрямі. Особливо важливу ролю відігравав „Український Тижневик", який служив молоді форумом для обміну її думок і бажань.

В результаті цього поставали молодіжні клюби, розвагові і спортові гуртки і відділи УНС. „Ліга Української Молоді Північної Америки", створена після Світової Виставки 1933 року в Чикаго та „Молодь УНС", організована з ініціятиви Григорія Германа в 1938 році, розгорнули надзвичайно корисну діяльність і багато причинилися до збудження серед молоді ентузіязму до всього, що українське.

(Продовження буде)

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Організація, яка сміливо йде в майбутнє

ГАРТФОРД. – 12 листопада 2000 року громада урочисто відсвяткувала 75-ліття Союзу Українок Америки округи Нової Англії. Вранці в церкві св. Михаїла відбулося Богослуження в намірені членства СУА, а свято відбулося в Народному Домі.

Тут діяла також фотографічна виставка, присвячена діяльности Округи Нової Англії і її п'ятьох відділів. Крім того, було багато мистецьких робіт, видань СУА, вишивок, колекція ляльок в українському одязі з різних реґіонів України. Цю прекрасну колекцію виготовила голова 66-го відділу Ірина Мандич.

Виставки – це довгий шлях СУА, це історія громадського життя наших матерів, бабусь, сестер. Таким способом вони зберігали свою рідну мову, релігію, звичаї, традиції, народне мистецтво, літературу, музику. Також наполегливо членки СУА старалися знайомити з Україною і чужинців, серед яких жили.

Перед початком бенкету, за стародавнім українським звичаєм, Люба Кінах з 106-го відділу хлібом-сіллю привітала голову СУА Ірину Куровицьку, а голова Округи Зоряна Мішталь привітала присутніх. Прапор СУА внесла до залі Рома Тібодо, голова 108-го відділу, у супроводі Стефи Гаврилюк з 73-го відділу і Ірени Гладкої з 66-го відділу. Всі відспівали гимн СУА, а молитву провів парох церкви св. Михаїла у Гартфорді о. Павло Лунів. Однохвилинною тихою молитвою вшановано пам'ять союзянок, які відійшли у вічність. Відбулося символічне запалення трьох свічок. Перед початком урочистої церемонії голова Округи пояснила символічність кожної свічки. Першу свічку запалила голова СУА Ірина Куровицька, другу свічку – довголітні членки Округи Нової Англії – Інка Лодинська та Катерина Оприско, третю свічку – голова Округи Зоряна Мішталь.

Вітаючи присутніх, голова Округи сказала: „75-ліття Союзу Українок Америки – це великий шлях нашої організації, на якому союзянки жертвували свій час, здоров'я, щоб відкривати могутні джерела любови, свідомости, доброти, поваги до традицій та рідної української мови". Прочитавши вірш Богдана Лепкого „Не забувай", вона побажала союзянкам міцного здоров'я, витримки у великій плодотворній праці під кличем „Славними слідами у XXI сторіччя". Опісля ведуча бенкетом, голова 73-го відділу Рома Гайда попросила до святочного слова голову СУА Ірину Куровицьку, яка висвітлила основні напрямки діяльности організації, розповіла про важкі початки жінок – провідниць, про організацію нових акцій і фондів, конкурси і видавничу справу, про нову акцію СУА „Молоко і булочка – наймолодшим школярам України". Рома Гайда виголосила резюме святочного слова англійською мовою. Під час обіду ведуча представила гостей головного столу, голів відділів та представників організацій.

За 50-літню працю грамоти відзначення отримали Ірина Гриневич і Інка Лодинська з 66-го відділу, Мирослава Солук і Катерина Орписко – з 93-го відділу. З нагоди 75-ліття СУА грамоти отримали всі відділи Округи.

Голова СУА і голова Округи вручили грамоти признання: Ірені Гладкій – 66-ий відділ, Валі Чудовській –106-ий відділ, Олі Якимів, Любі Кінах, Юлі Бурій, Ользі Папроцькій, Марії Сливінській, Дарії Стахів, Ользі Суслі – 73-ій відділ, Розі Воробель, Неллі Федеркевич, Галині Васинчук, Ірині Остап'юк, Ярославі Кукіль, Катрі Гадзевич, Іванні Яцух, Мирославі Кузьо, Ірині Левській, Ірині Чайківській, Євгенії Ковальській – 93-ій відділ.

Сердечно вітала голова СУА Ольгу Платош-Стеткевич, почесну членку 93-го відділу, яка була першою головою відділу у 1966 році, а потім першою головою Округи Нової Англії, зформованої у 1972 році. Під час обіду зачитано привіти від організацій та поодиноких осіб.

Тепло присутні вітали учасників мистецької програми. Віршем СУА Ірини Дибко-Филипчак голова Округи Нової Англії розпочала програму. Потім представники хору "Євшан" Ігор Стасюк та Ярослав Заставський проспівали в'язанку українських народних пісень, під звуки бандур Христини Джамхарян і Дарії Річардсон. Люба Карпенко з 106-го відділу виконала на фортепіяно Л. Бетховена „На пам'ять Елізі". А молодий Ярослав Терещенко з України виконав на скрипці низку українських народних пісень.

Стараннями Р. Гайди була випущена змістовна інформаційна брошурка, яка коротко висвітлювала основні напрямки праці Округи Нової Англії та СУА в цілому. Подяка належиться Інні Стихів та її дочці Наталі за мистецькиоформлену емблему СУА. Ведуча сердечно подякувала всім союзянкам, які причинилися до успіху цього пам'ятного 75-літнього ювілею СУА. Отець Мамчур, парох православоної церкви св. Володимира, провів заключну молитву. Опісля ще довгий час присутні розглядали виставку, яка була підготовлена союзянками.

Люба Карпенко,
з 106-го відділу Округи Нової Англії

Учасники бенкету вітають паршу голову Округи Нової Англії – Ольгу Платош-Стеткевич.

Члени комітету святкування 75-ліття Союзу Українок Америки, Округи Нової Англії.

Предмет дослідження – „четверта хвиля" української іміґрації в Північній Америці

В Торонто розпочато соціологічне дослідження серед іміґрантів, які приїхали з України впродовж останніх десяти років. Здійснюють ці студії професори Всеволод Ісаїв з Торонтського університету, Віктор Сацевич з університету МакМастер та Євген Дувалко, виконавчий директор Канадсько-Української іміграційної служби.

В дослідженні допомагають Іроїда Винницька з Українсько-Канадського дослідницько-документаційного центру та команда з 10 опитувачів і помічників.

Ці досліди стали можливими завдяки дотації з Фундації „Спадщина", при Першому федеральному банку забезпечення в Чикаґо (1st Security Federal Savings Bank), президентом та головним директором якого є д-р Юліян Е. Куляс.

Дослідження відбувається в рамках, запропонованих Комітетом ініціятиви з дослідницьких проєктів (The Initiating Committee of Research Projects) української діяспори Північної Америки, який був створений у 1998 році при Іллинойському університеті та який координує професор Ярослав Розумний.

Метою дослідження є знайти відповіді на ряд запитань: як нові іміґранти економічно пристосувалися до нового суспільства, яку працю вони змогли знайти і чи була прийнята їх освіта та професійні кваліфікації?

Чи освоюються нові іміґранти в мовному оточенні та культурному житті нового для них суспільства? Як вони включилися до життя української громади? Чи створюють свої власні організації? Як зберігають свою українську ідентичність? Що означає для них бути українцем в канадському чи американському суспільстві?

Дослідження буде базоване на опитуванні 300 голів сімей або незалежних одиниць, відібраних методою т. зв. безстороннього випадкового вибору (random sample). Опитувачі будуть проводити інтерв'ю особисто.

Це вивчення адмініструє Торонтський університет. Передбачається, що після отримання результатів таке саме вивчення буде повторено в Сполучених Штатах для того, щоб оцінити, чи існує значна різниця в процесах пристосування іміґрантів. Також передбачається, що результати вивчення будуть використані для покращення іміґраційних послуг та розвитку політики громади стосовно інтеґрації новоприбулих. Опитування триватимуть до лютого 2001 року, і перша аналіза результатів буде можлива весною 2001 року.Дослідницька група запрошує нових іміґрантів позитивно відгукнутися на звернення до них і погодитися дати інтерв'ю.

Д-р Всеволод Ісаїв,
професор соціології
університету Торонто

Зустрілися сеньйори Пластової станиці

НЬЮ-ЙОРК. – Члени Осередку праці уладу пластового сеньйорату Станиці Нью-Йорку зустрілися 10 грудня з пластунами-сеньйорами, які брали участь в з'їзді Конференції українських пластових організацій (КУПО), що відбувся 10 – 12 листопада в Києві. Це були новообраний голова Головної Пластової Булави пл. сен. Ярослава Рубель, голова Скобиного Круга пл. сен. Андрій Ганкевич, пл. сен. Юрій Ференцевич і Начальний Пластун пл. сен. д-р Любомир Романків. Вітаючи присутніх, голова Осередку праці пл. сен. Володимир Гнатківський підкреслив, що З'їзд КУПО відбувся вперше в Україні в золотоверхому Києві. З доповідей трьох присутніх учасників з'їзду в Києві було видно, що з'їзд дав пластунам-делегатам з восьми країн світу, де діє український Пласт, не тільки нагоду ближче познайомитися з діяльністю Пласту в Україні, але й оцінити працю окремих пластунів та їхній організаційний хист. Підкреслено провідну ролю Пласту у вихованні молоді та налагодження зв'язків українського Пласту з іншими молодечими організаціями України. Пласт також співпрацює з представниками уряду України.

Начальний Пластун пл. сен. д-р Любомир Романків підкреслив, що історичний з'їзд тільки підтвердив, що КУПО надалі залишається пластовою централею для збереження єдности українського Пласту в світі.

На закінчення голова Осередку В. Гнатківський запросив присутніх прибути на наступну імпрезу, „Сеньйорську Ялинку", в неділю, 28 січня 2001 року, о год. 2-ій по полудні. Імпреза відбудеться в ресторані Народного Дому в Нью-Йорку.

Мотря Мілянич

Ювілей Школи українознавства

До учасників свята промовляє інж. Нестор Попович.

ЧИКАҐО. – 4 листопада ц.р. відзначила 50-річчя Школа українознавства Товариства „Рідна школа". Святкування підготував комітет, що його очолював архітектор Нестор Попович, який відкрив бенкет. З коротким привітальним словом до присутніх звернувся Віктор Войтихів – голова Управи товариства „Рідна Школа". Програму вечора продовжували учні школи під проводом учительки співу Оксани Хитрої.

Виступили також колишній директор школи та колишній голова товариства „Учительська громада" проф. Микола Губчак. В кінці учителька Марія Климчак прочитала заяву-послання сьогоднішніх учнів школи до учнів в майбутньому.

Під час бенкету з побажаннями для школи виступили президент каси „Самопоміч" Богдан Ватраль та голова Ради директорів банку „Певність" д-р Павло Надзікевич. Від обидвох фінансових інституцій школі були надані пожертви по 10 тисяч долярів. Бенкет закінчився молитвою, яку провів преосвященний Владика Всеволод з православної катедри св. князя Володимира.

Лука Костелина

На бенкеті в Чикаґо.

Українознавчі проєкти – на ґрунті нових технологій

ЕДМОНТОН, Альберта (Канада). – *Науковий Едмонтон – активний осередок різних починів на ниві українознавства. І сьогодні в ньому здійснюються проєкти, значення яких важко переоцінити. Зокрема вони зосереджені на філософії та методах альтернативного навчання, розвитку видавничої справи, збереження культурного надбання і надання консультаційних послуг в освіті та медицині.*

Охорона здоров'я

Один з таких проєктів – „Телездоров'я", який започаткувала медична програма „Освіта" при Альбертському університеті. На думку її директора, д-ра Ігоря Ґаука, медичні консультації на відстані, за допомогою комп'ютерної мережі, можуть мати для України, з її густозаселеною сільською місцевістю та браком вчасної медичної опіки, надзвичайно важливе значення.

Початкові кошти заснування таких консультаційних центрів в Україні будуть значні (лише вартість спеціяльного обладнання, яке „Освіта" вже завезла в Україну, становить 50 тисяч долярів), але вони принесуть немалу користь охороні здоров'я та хворим, які отримають доступ до найкращих спеціялістів. Це значно покращить також професійне спілкування між лікарями України і сприятиме підвищенню їхніх кваліфікацій.

Довідки про проєкт „Телездоров'я": д-р Ігор Ґаук, телефон (780) 471-7963, електронна адреса: ihor.gauka@ualberta.ca

Освіта

Хоч традиційні форми і методи навчання і далі продовжують займати чільне місце у навчальних закладах, але можна спостерігати і зріст популярности нових форм навчання, за посередництвом досягнень технології і з застосуванням нових інформаційних засобів (НІЗ). Якщо не пристосувати ці напрямки для своєї користи, то можна відстати від поступу суспільства.

„Це не тільки важливо для вивчення мови, – каже д-р Олег Ільницький, професор української мови та літератури Альбертського університету, – але потрібно, щоб українська наука в цілому усвідомила, що це майбутнє всього: від науки, освіти, бізнесу – до розваги". Саме ці переконання є засадами створення центру, який носить назву „Український Центр мультимедії, інтерактивного навчання та цифрових публікацій" при Альбертському університеті, директором якого є проф. Ільницький.

Підвалинами для праці Центру мультимедії стали пробні варіянти трьох програм для студентів початкового та третього року навчання української мови, розроблені протягом останніх трьох років проф. Ільницьким та д-ром Юрієм Гавришем, шевченкознавцем та комп'ютерним програмістом, який був тоді аспірантом Альбертського університету.

Центр мультимедії підтримала нещодавно дотацією у сумі 3 тис. дол. Українсько-канадська фундація ім. Т. Шевченка, а 5 тис. дол. надійшли від Альбертського товариства збереження української культури.

Довідки про проєкт: проф. Олег Ільницький, телефон (780) 492-9225, факс: (780) 492-9106, Е-адреса: oleh.ilnytzkyj@ualberta.ca Сторінка на „Інтернеті": http://www.arts.ualberta.ca/~ukraina/Homepage.html

Двомовна шкільна освіта

За словами Марка Мальованого, видавничого керівника Методичного кабінету української мови (МКУМ) при Канадському інституті українських студій Альбертського університету, наступний проєкт МКУМу зосереджується на таких трьох китах проблеми двомовної освіти, як навчання, спілкування і розповсюдження.

У співпраці з д-ром Юрієм Гавришем розробляються комп'ютерні вправи, пов'язані з діялогом, до програми „Нова". Вони дозволять дітям не лише працювати з українською мовою і бачити її на екрані, але й чути її звучання.

„Ми пробуємо додати багатство, яке відсутнє на звичайній друкованій сторінці", – каже М. Мальований.

Пресове бюро Канадського Інституту українських студій

Ляборaторія має назву „Професор д-р Лев Хома"

В Курітибі, столиці области Парана, одна вулиця носить ім'я проф. Доротеї Шпак-Хоми. В Бразилії добре знають професора і її сина Лева Хому. Лев народився 11 грудня 1936 року в Бразилії. Закінчив народну школу, гімназію, медичні студії.

Одружений з медичною сестрою Вандою Люсія да Сільва. Мають три доньки і одного сина. Хома був лікарем в лікарні Богородиці Ласки Божої від 1950-до 1961 року, потім працював лікарем в Ріо-де-Жанейро.

Повернувся до Курітиби в 1965 році і заснував відділ пневмології в департаменті медичної клініки Парани.

Д-р Лев Хома вийшов на пенсію з Федерального університету Парани, де його ім'я присвоєне ляборaторії пульмонарної ділянки.

Ляборaторія має назву „Проф. Лев Хома", а доктор і далі приймає пацієнтів у власній консультації.

Д-р Михайло Рубінець,
Бразилія

Вісті Фундації імені Івана Багряного

Січень 2001 р., ч. 5.

Про незгоди між І. Багряним і Т. Бульбою-Боровцем

Фундація ім. І. Багряного плянує видати книгою понад 550 листів І. Багряного – його листування з відомими діячами української діяспори в 1946–1963 роках. В листах порушується чимало питань, невідомих українській громаді. Приміром, чому стався розрив УРДП з Т. Бульбою-Боровцем? Революційно-визвольний центр постав з ініціятиви УРДП, на основі Української Національної Гвардії, яку організував й очолював член УРДП й член Центрального Комітету партії Т. Бульба-Боровець. Членами УНГ були здебільшого члени УРДП.

Спершу праця Визвольного центру розвивалася, але непорозуміння з деякими партіями та вихід з УРДП Т. Бульби-Боровця припинили діяльність центру. Призначенням центру була підготовка революційних акцій в Україні. Подаємо частину листа І. Багряного до М. Степаненка з 8 травня 1954 року:

„... Щодо ваших думок відносно оздоровлення взаємин з різними політичними середовищами, – маєте цілковиту рацію. Треба шукати співпраці. Але не за всяку ціну. Треба пам'ятати, що стосунки зіпсували не ми (то тільки дорогий наш друг думає, й усім говорить, що то той Багряний, жодний політик, усіх порозганяв і з усіма перегризся, але для такого твердження треба мати злу волю).

Війну проти нас розпочали наші „союзники", розламуючи нас і виграючи слабодухих людей (як з маси, так і з секретаріяту), щоб рости за наш рахунок. Війну розпочали й інші „отамани". А за мотив вибрали – „тезу про кадри", „хвильовізм", „комунізм" тощо. Очевидно, що за тезу про кадри відповідаю я, так само й за оборону Хвильового і за такий курс партії відповідаю я. Якщо так підходити, тоді дійсно я у всьому винен. Але якщо так ставити питання, тоді сама собою постає проблема існування УРДП й мого перебування в ній. Бо здавати позиції й згинати голову перед хамами, дурнями й аґентами чужих контррозвідок я не збираюся, і на зговір з ними ніколи не піду. Тому не може бути жодної мови про поклони перед УНҐ, мужичками тощо. Це можуть робити інші, але тоді я змушений буду залишити УРДП, склавши відповідну заяву перед громадянством та перед членами партії у всьому світі. Або провести референдум. Знаю, що декому на моєму відході залежить, але те не вийде так красиво, як комусь здається. Там, де йде про мою честь, я не згинаюсь.

Отже, щодо „відновлення співпраці" з нашими розламниками: ми вже зробили були в цім напрямку поважні кроки на Третій сесії і перед нею (бо то не хто інший піддав ініціятиву виелімінування будь-якої боротьби перед і на сесії, лише я, проковтнувши багато мерзости мовчки). Подивимось, як панове дотримуватимуть своєї обіцянки. Зокрема, я мав розмову з Феденком, і домовились про розумне замирення, про виелімінування зачепів. Покищо тих зачепів нема. Як так і далі йтиме, то треба вважати справу за полагоджену. Щодо „мужичків" – то ми підтримали прийняття їх до УНРади (хоч я й зараз уважаю це злочином і великою політичною помилкою супроти УНРади, в цьому ми переконаємось досить скоро!). Решта – тобто оздоровлення стосунків, залежить від них. А вони після сесії умудрились плюнути нам в обличчя, та ще як! А наші панове? Мовчки утерлися та й тільки. Ну, такою тактикою ми далеко не заїдем. Утиратися можна персонально, але політична організація, якщо вона хоче рости й розвиватися, не сміє того! Або тактика супроти нас деяких ближчих „союзників"... Скільки вони наробили нам шкоди!

Ні, ціла ця проблема не така проста. Особливо ж не проста проблема з т. зв. „УНҐ". Чи вам відома справжня причина бунту Бульби? Ні, не відома. Так от знайте: ці панове, ще бувши в УРДП, заанґажувалися в справу вишколювання шпигунів і диверсантів і посилання їх за „залізну заслону". Керував таким одним відділом (до речі, в контакті й під керівництвом знаменитого Мюллера, що пізніше оказався совєтським шпигуном і провокатором) – не хто інший як Бульба, Коваль, Шурка, Володька... І ось Бульба поставив переді мною руба питання про заанґажування всієї партії в цю справу, тобто питання про організовану вербовку курсантів з числа членів партії. А вони це вже робили (як оказалось потім) самі давно вже, іменем партії, показуючи вербованим партійний квиток і якусь „інструкцію", зфабриковану ними ж. Я категорично, іменем керівника партії „на данім етапі", заборонив це. І сказав, якщо він не підпорядкується, вестиме далі цю справу іменем партії, то його буде з „тріском" викинуто з УРДП. Після того Бульба й „розійшовся по питаннях хвильовизму й кадрів". До речі, аргумент, що його виставляв пан „отаман" про потребу цієї праці, такий був: „Ми мусимо купити прихильність американців і англійців кров'ю"...

Уявляєте, як це мене зірвало і що я при тому наговорив тому „партизанському вождеві"! Я йому сказав, що він може купувати прихильність чужих контррозвідок хоч тією кров'ю, що йде з заднього кінця, то його справа, але не сміє тягти в цю ідіотську й брудну аферу членів партії...

Ось відтоді й почалася бульбина та ундеесівська акція на розлам. І я абсолютно певен, що вмочала туди пальці „Інтеліджэнс сервіс", як потім почали вмочати в акцію поборювання нас „мужички", і прочі діячі Ам. Комітету... Я б останнього може й не думав так радикально, якби не висловлювання нашого дорогого друга про те, що „нас американці можуть посаджати до тюрми за нашу упертість і такий курс".

От яке діло! Хтось же такі думки суґерував нашому членові ЦК й заступникові Генерального секретаря! Хтось же його так лякав, бідного нашого друга? А це явище того самого ряду, як лякання мене бульбиними хлопцями „чорним вороном", „Інтелідженс сервіс" та „Сі-Ай-Сі". Згодьтеся з цим, що коли б навіть тільки одна десята була правди в тім, що я написав вище, то й тоді питання „замирення" з УНҐ не таке просте, як здається. Ще невідомо взагалі, що принесе завтра.

А тому, – я дуже прошу – в цій справі, в справі унормування стосунків з усіма нашими напасниками й пачкунами, та злочинцями супроти української справи (так, злочинцями!) Ви там жодних сепаратних дій не будете робити, без узгіднення з усіма членами секретаріяту, в тім числі й зі мною.

Кажучи „ви", маю на увазі всю групу нашого активу, що групується в Мюнхені. Насамперед престиж партії! Це ключ, з яким треба підходити до справи. А престиж той ми плазуванням не відновимо, а тільки загубимо".

Близький душі моїй Іван Багряний

В тридцяті роки, коли я вже друкував свої вірші, то знав кілька віршів Івана Багряного, але, на жаль, не читав його збірок, які тоді виходили. А потім його ім'я зникло з літературного обрію, а незабаром почалась війна. І тільки в другій половині 80-их років, в час так званої перебудови, ім'я Багряного з'явилось серед імен численних репресованих сталінщиною українських письменників, зокрема тих, які в роки війни еміґрували. Почали з'являтися друком в Україні твори поезій і прози І. Багряного.

В одному з журналів я прочитав його повість про те, як героїчно гинули під Бродами за самостійну Україну українські юнаки, кинуті туди на вірну смерть. І хоча то було військо, з яким воювала радянська армія, воїном якої я був, у мене перехоплювало подих, коли читав про драматичні внутрішні боріння в душах юнаків, що потрапили в огненне коло. Така була сила письменницького письма. Саме читаючи цю повість, я пересвідчився у високому літературному таланті Івана Багряного.

Коли невдовзі в одній із київських газет я натрапив на статтю з досить прозаїчною назвою „Внутрішні сили України", за підписом І. Багряний, то став її жадібно читати. І хоча вона була майже на цілу сторінку, з великою цікавістю буквально „проковтнув" її. Стаття була написана в еміґрації в 1949 році, коли ще жив Сталін. В Україні шаленіли тоді ідеологічні кампанії боротьби з українськими "буржуазними націоналістами", з буржуазними космополітами". І. Багряний, який пильно стежив за подіями в Україні, побачив в цьому ознаку того, що російсько-радянська імперія відчула посилення національно-визвольних тенденцій і намагалася всіляко їх придушити. Тоді вже, передчуваючи неминучий розпад імперії, він роздумував над тим, якою має бути самостійна Україна, що утвориться внаслідок цього розпаду, які її внутрішні сили, які резерви цих сил? В статті І. Багряного я побачив тверезу реалістичність в оцінці старту України напередодні її самостійного існування. Це – її соборність, з'єднання всіх українських земель, майже соціяльна однорідність її населення й величезна кількість кваліфікованих кадрів. Активну участь у творенні нової української держави мають взяти участь також національні меншини, які віками зріднилися з Україною, працюють на її благо і яких не слід відштовхувати, а також численні дисиденти та переважна більшість української еміґрації. Ця стаття І. Багряного вперше познайомила мене з його політичними поглядами, й вони збіглися з моїми.

Значну частину поетичних і прозових творів І. Багряного я прочитав і ще в Києві, а з публіцистичними творами познайомився в США, коли 1996 року вийшов великий том під назвою „Публіцистика". Я сказав би, що книга ця має бути настільною для всіх, хто не байдужий до національно-визвольної боротьби України. Адже це живий пристрасний голос справжнього лицаря цієї боротьби.

Передусім імпонує мені те, що Іван Багряний боровся за такий соціяльний лад, при якому, як він писав, „людина могла б жити вільно, вільно працювати й вільно здобутками своєї праці розпоряджатися". І він писав: „Ми хочемо цієї свободи для українського народу і будемо за неї боротися". Іван Багряний боровся проти більшовизму й проти фашизму в будь-якій формі. Він різко розмежовував націоналізм і шовінізм. В його книзі „Публіцистика" є дві статті про зло антисемітизму. Будучи ненависником російської імперії – царської і радянської – він не виявляв ворожости до російського народу.

В одній зі своїх статтей Іван Багряний писав про себе, що в юності він сліпо вірив у соціялізм, був революційним романтиком. Він позитивно писав про таку, як він, молодь, що „пережила романтику революції і чад захоплюючої комуністичної ідеї, дійшла до заперечення, розшифрувавши справжню суть цієї облуди". Він називає три імені, які це стверджують – Хвильовий, Позичанюк, Влизько. Ці імена мені добре відомі.

Хвильовий був володарем моїх дум ще з юності. Одного разу мені пощастило виступати разом з ним на літературному вечорі в Чернігові. Йосип Позичанюк після закінчення Ніжинського Педагогічного інституту був у 30–40 роки не тільки молодим журналістом – працівником чернігівської комсомольської газети, а й молодим письменником – писав талановиті оповідання. Він дуже приязно ставився до мене, до моїх віршів. Вже після війни я почув, що Йосип Позичанюк був генералом в УПА, керував там ідеологічною роботою. Певен, що він був гарним політичним керівником. Шкода, що загинув молодим, сповна ще себе не реалізувавши.

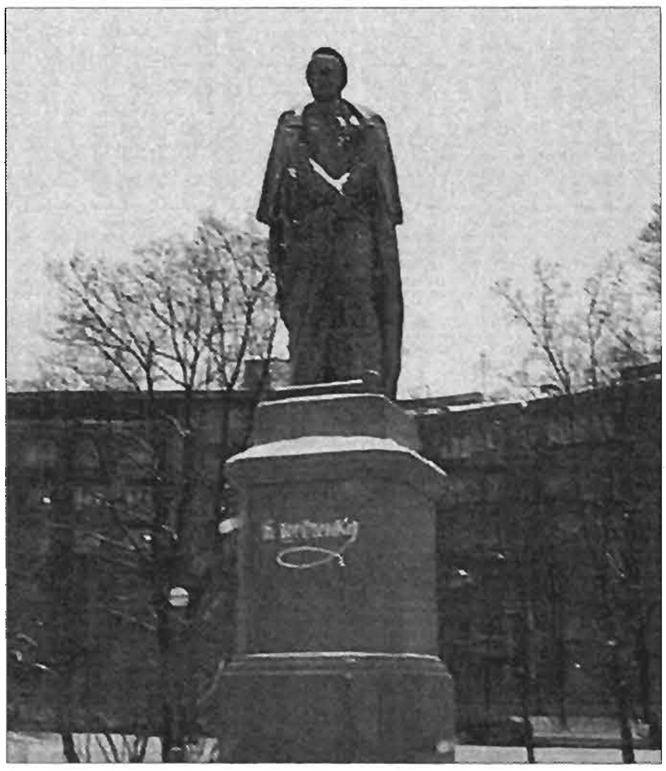
Іван Багряний був ворогом руїнництва, бандитизму, аґресивности. Коли деякі еміґранти бачили єдиний засіб повалення більшовизму в атомному знищенні, він писав: „Шлях до визволення всіх націй лежить через повалення більшовизму, але не яким завгодно методом. В кожному разі не методом атомного винищення населення та обернення територій в руїни й непридатну до життя пустелю". Назви деяких статтей – „Свобода від страху", „Свобода від терору" – самі за себе промовляють.

Абрам Кацнельсон,
Лос Анджелес, Каліф.

Дописи, листи і пропозиції до сторінки Фундації імені І. Багряного просимо слати на адресу:
Bahriany Foundation,
811 S. Roosevelt Ave,
Arlington Heights, IL 60005, USA

УКРАЇНА І СВІТ

Пам'ятник Т. Шевченкові в Санкт-Петербурзі

У попередньому числі „Свободи" було вміщено повідомлення про урочисте відкриття в Санкт-Петербурзі пам'ятника Тарасові Шевченкові авторства українського скульптора Леоніда Молодожанина. Новий пам'ятник великому поетові сфотографував член місцевої Української національно-культурної автономії Андрій Хмельковський.

Фонд допомоги дітям Чорнобиля вислав в Україну новий гуманітарний вантаж

КИЇВ. – 12 грудня 2000 року Фонд допомоги дітям Чорнобиля (ФДДЧ) прислав для постраждалих від Чорнобильської катастрофи лікувальні засоби на суму близько 1.3 мільйона дол., зокрема препарати для лікування захворювань щитовидної залози в дітей. Нагадаємо, що це вже 27-ий повітряний лет, організований Фондом допомоги дітям Чорнобиля.

З огляду на розповсюдження в зоні Чорнобиля захворювань щитовидної залози, неоцінним складником теперішнього вантажу є гормон-замінник синтроїд-тероксин (Synthroid Thyroxin), вартістю більш ніж 650,000 дол. Ліку, наданого Knoll Pharmaceutical Company з Нью-Джерсі, вистачить, аби лікувати 1000 дітей протягом року. Синтроїд призначений для Національного інституту ендокринології і безкоштовно надаватиметься дітям, яким видалили щитовидну залозу в результаті опромінення радіоактивним ізотопом йоду. За післяаварійний час у 1800 дітей було видалено щитовидну залозу.

Цей вантаж Чорнобиля надійшов якраз напередодні закриття ЧАЕС. „Хоч останній реактор на станції зупиняється, ми знаємо, що радіонукліди катастрофи 1986 року далі впливатимуть на стан здоров'я населення у майбутньому",- сказала Олена Вельгаш, директор гуманітарних вантажів Фонду.

За десять років своєї діяльности ФДДЧ постачив до України 1,300 тонн гуманітарного вантажу загальною вартістю 46 млн. дол. У чотирьох лікарнях-партнерах, після того, як ФДДЧ надіслав обладнання та провів підвищення кваліфікації місцевих лікарів, на 50-80 відсотків зменшилася смертність немовлят.

Ці останні 15 тонн вантажу підуть до лікарень Києва, Рівного, Луцька, Білої Церкви, офтальмологічного центру у Житомирі, двох дитячих будинків у Славутичі та Залуччі Івано-Франківської области. Це інкубатори та респіратори, ультразвукові апарати, апарат для контролювання тиску крови, пульс-оксиметр, антибіотики, препарати проти застуди, лікарняний та хірургічний інвентар.

Гуманітарний вантаж прибув в Україну

Окрім медикаментів, ФДДЧ також надіслав ковдри, пеленки, шампунь, інші гігієнічні засоби для дитячого будинку в Залуччі, Івано-Франківської области. Частина вантажу 27-го лету, а саме дитячий одяг, призначено для дитячого будинку у Славутичі.

Фонд допомоги дітям Чорнобиля має намір вивчити можливості довготривалого медичного співробітництва та гуманітарної допомоги сім'ям, які постраждали від ядерної катастрофи, а також від закриття станції.

За подальшою інформацією про ФДДЧ та 27-ий повітряний лет просимо звертатися до Ольги Даценко, адміністратора ФДДЧ в Україні, телефон: (044) 228-1870.

Пресова референтура ФДДЧ

Гість з України – Б. Янівський

До Америки завітав Народний артист України, лавреат Державної премії ім. Т. Г. Шевченка 1996 року, професор, проректор Львівської консерваторії Богдан-Юрій Янівський. В Америці Богдан Янівський перебуватиме до 20 січня. Він плянує запросити на навчання до Львівської консерваторії молодих американців українського походження, створити в США філіял Львівської консерваторії з клясами для молодших студентів. Професори консерваторії готові навчати молодь безкоштовно. Контактний тел. (973) 777-4247 (для Янівського).

Оксана Булах,
Парсиппані, Н. Дж.

В хаті Василя Симоненка

8 січня 1935 року в селі Біївці на Полтавщині народився видатний український поет-шістдесятник Василь Симоненко, який передчасно пішов з життя, але своїми творами справив відчутний вплив на формування демократичного світогляду нових поколінь.

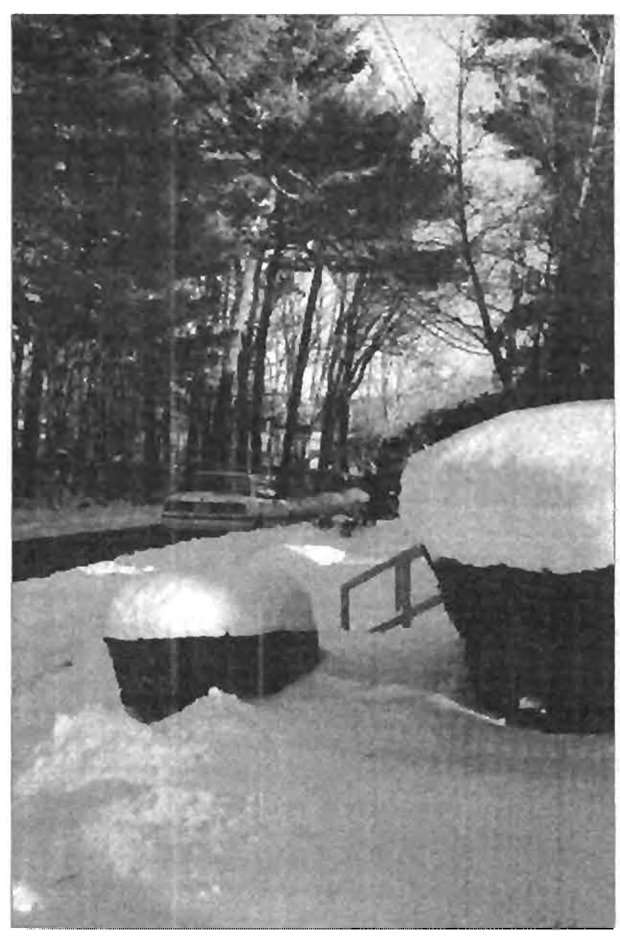
Нині в хаті, де майбутній поет зростав під дбайливим оком мами Ганни, створено музей. Його відвідують численні гості.

В цій світлиці зростав Василь Симоненко.
Світлив Олександер Костирко

Великий сніг вкрив землю на Новий рік

Минулого тижня провіщена метеорологами снігова буря принесла в Америку великі опади снігу, які подекуди сягали метрової товщини. Ці світлини зроблені в Парсиппані, де розміщується редакція „Свободи".

Світлив Левко Хмельковський

Д-р Тетяна Беднаржова досліджує долі українців у Чехії

ТОРОНТО. – Перших два тижні листопада перебувала в Канаді д-р Тетяна Беднаржова, професор Карлового університету в Празі і голова Об'єднання українок Чеської Республіки (ОУЧР). Вона приїхала на річні наради СФУЖО, членом якої є ОУЧР від 1998 року. 9 листопада відбувся вечір, організований Науковим товариством ім. Шевченка і Світовою федерацією українських жіночих організацій, на якому виступала доктор Беднаржова.

Д-р Беднаржова взялася за тяжку працю шукати в архівах документи і писати про визначних українців Чехії, щоб світ знав про їхні досягнення. Вона має готові до друку матеріяли про 180 видатних українців, які працювали у Чехії і Словаччині, але через Другу світову війну про них забули. Вона розповіла присутнім про чотирьох із них.

У першій половині XX ст. в Чехії діяло багато українських інститутій, серед них Український Вільний Університет, Педагогічний інститут ім. Драгоманова, Подєбрадська академія і Академія плястичного мистецтва. Ці інституції сприяли розвиткові української науки в часах, коли ми не мали своєї держави. З цих інституцій виходили визначні науковці.

Іван Пулюй – це сучасник Айнштайна і Рентґена. Він був першим винахідником ікс-проміння. Але через свою скромність і, можна б сказати, занадто вузьку наукову зосередженість, прогайнував заслужену ним славу на користь Рентґена. Він відомий також перекладач Св. Письма і церковних книг на українську мову.

Видатною постаттю тих часів був д-р Іван Горбачевський, довголітній ректор медичного факультету Карлового університету і ректор Українського Вільного Університету.

Наступна видатна особа, про яку розповідала д-р Беднаржова – це Степан Рудницький. Як видатний географ і науковець, він мав плян створити науково-дослідний центр географічних студій у Празі. Одначе Микола Скрипник вмовив його переїхати до Харкова і там створити такий центр. Рудницький поїхав до Харкова, але не здійснив свого пляну. Його знищили більшовики.

До видатних українців Чехії належить Федір Стешко – педагог, музиколог і теоретик. За його часів українська церковна музика стала популярною. Він написав книжку про чехів, які працювали в українському музичному світі у Львові.

Віра Маланчій

Вшанували пам'ять Олекси Довбуша

Всеукраїнською науково-теоретичною конференцією у Прикарпатському університеті імені Василя Стефаника відзначено 300-річчя від часу діяльности вожака карпатських опришків Олекси Довбуша. З цікавими науковими доповідями на конференції виступили завідувач катедрою історії України університету, академік АН ВШ України, доктор історичних наук, Заслужений діяч науки і техніки України професор Володимир Грабовецький („Карпатське опришківство і Олекса Довбуш в европейському контексті національно-визвольної боротьби XVI – XVIII ст."), лавреат Національної премії України імені Тараса Шевченка письменник Степан Пушик („Олекса Довбуш в українській мітології і літературі"), етномузиколог, старший науковий співробітник Івано-Франківського державного історично-меморіяльного музею Олекси Довбуша Олександра Турянська („Олекса Довбуш в музичних творах").

Опісля відбулося урочисте відкриття художньо-меморіяльної дошки Олекси Довбуша на будинку на вулиці Гетьана Мазепи та Панахида біля меморіяльної дошки Василя Баюрака, соратника Олекси Довбуша, на площі Ринок в Івано-Франківську.

Дмитро Пожоджук,
с. Космач, Івано-Франківська обл.

Готується виставка з життя діяспори

КИЇВ. – Центральний державий архів-музей літератури і мистецтва України – одне з найбільших у Европі сховищ документів літературно-мистецького змісту. Джерельна база архіву має 1,344 фонди. У архіві зберігаються рукописи, особисті речі, друковані видання Т. Шевченка, П. Куліша, І. Франка, І. Нечуя-Левицького, Лесі Українки, Б. Лепкого, О. Олеся, М. Вороного, В. Самійленка, В. Винниченка, П. Тичини, Є. Маланюка та ін.; матеріяли корифеїв українського театру, художників, скульпторів, діячів кіно, театру.

Нині архів-музей працює над створенням постійно діючої експозиції „Культура української діяспори", яка буде охоплювати майже два століття історії української еміґрації. Експозиція розповість про українські організації, літературу, мистецтво, пресу за межами України. Запрошуємо українців закордоння передавати на постійне зберігання та використання матеріяли митців, що працювали далеко за межами батьківщини і своєю подвижницькою діяльністю істотно поповнили скарбницю пам'яток української духовности.

Грошові датки просимо пересилати на адресу української кредитівки в Балтиморі: Self-Reliance Baltimore, Federal Credit Union, 239 South Broadway, Baltimore, MD 21231. Виписувати чеки на конто: No 51444, Ukrainian Library Fund.

Наша адреса: Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва Україн, вул. Володимирська 22-а, Київ, 04025, Україна. Тел.: 380-44-228-44-81.

Ю. Кулинич,
директор архіву-музею

Є важливий проєкт

Знаємо, що Україна має безліч різних проблем – політичних, соціяльних, екологічних, релігійних та інших, які гальмують державотворчий процес. Вони гнітюче впливають на настрій українців. Загально вважається, що найбільшою загрозою в Україні є її катастрофічний економічний стан і, звичайно, корупція. Ці шкідливі явища руйнують державу, підривають її авторитет, викликають обурення, тяжку зневіру і збайдужіння знедолених прошарків населення до долі молодої державної незалежности. Про цю ситуацію каже відоме наше прислів'я: „Куди не кинь – всюди клин". Тому знайти якусь „панацею" на всі ці дошкульні недомагання – справа не проста.

Про те, що існує корупція, навіть у найвищих ешелонах державної адміністрації, у Верховній Раді, цілком одверто говорять політики і народні депутати. Але слова проблеми не розв'язують. Корпоративно-кланова система все глибше закорінюється в Україні. А все ж таки, мимо негараздів і злиднів, незалежна Україна вже 10-ий рік живе і в певних ділянках розвивається, іде вперед. Є певні зрушення в економіці, в промисловості і навіть у сільському господарстві. З'являється відчуття стабілізування ситуації. З преси довідуємось про розвиток зовнішньої торгівлі України і про повільне повертання з чужих банків в Україну вкрадених грошей. Словом, повільно щось діється корисного, перспективного.

Разом з тим є проблеми, які належить розв'язувати не повільно, а негайно і рішуче. Маю на увазі ставлення державної бюрократії до молоді, яка хоче студіювати у високих школах. Не може не обурювати той факт, що дістатися на вищі студії неможливо без хабарів. Це в той час, як населення не має грошей на насущі щоденні потреби. У висліді багато талановитих молодих людей виїжджає до інших країн. Україна катастрофічно втрачає інтелект, майбутніх професіоналістів. Хто ж перебере кермо держави, хто очолить освіту, науку і виробництво, якщо вчасно не прийде молода зміна?

Звідси випливає ще одна проблема: хто, як не молодше покоління українців дасть гідну відсіч шаленому наступові російських засобів масової інформації в Україні? Адже іде відвертий наступ на українство і на саму ідею нашої національної незалежности, національної окремішности. Українська культура, українська мова, українські традиції сьогодні ще у більшій скруті, ніж в останні роки існування совєтської „імперії зла".

Постає запитання: якими засобами можна подолати ці пекучі проблеми? І чи діяспора теж може чимось корисним до цього причинитися?

Мені здається, що найбільш компетентним і радикальним засобом може стати український світовий конгрес, запланований в Києві на 24 серпня 2001 року, в 10-ту річницю проголошення незалежности України. Автором цього проєкту є український американець д-р Осип Мороз. Цей проєкт знайшов схвалення серед ряду поважних діячів України, зокрема колишнього Президента Леоніда Крачука, і переданий на розгляд Президентові України Леонідові Кучмі.

Девізою конгресу має бути побудова модерної української нації, а конкретною метою – вироблення тактичних і стратегічних пріоритетів. У цьому конгресі повинен взяти участь найпотужніший інтелект українського народу з усього світу що допоможе розв'язати найскладніші проблеми, принаймні теоретичний аспект їх.

Напевно будуть предметом нарад біди екології, причини зменшення українського населення (Україна втратила в останніх роках майже три мільйони населення), трагічна доля українських дівчат, які поневіряються по так званому „вільному Заходові" тощо. Настав вже час бути об'єднаними не лише „проти", а „за", сказав автор цього великого і преважливого пляну, керґонксонець Осип Мороз.

Д-р Роман Барановський
Керґонксон, Н.Й.

Святкуймо рідну мову!

Кожній українській людині відомі проблеми в галузі української мови – як в Україні, так і в діяспорах. Багато говоримо про це, але діла все ж таки бракує. Українська Світова Спілка Професійних Учителів (УССПУ) взялась до діла, а „великих слів велику силу" залишила позаду. Шостий світовий з'їзд УССПУ в Києві у 1999 році, на який з'їхалися представники українського вчительства з 20 країн проходив під кличем: „Українська мова – ідентичність і душа українського народу". В той же час відбувся вже другий світовий з'їзд Гуртків плекання української мови (ГПУМ), під опікою УССПУ. В ньому взяло участь біля 200 українських дітей з різних країн світу і України. Обидва з'їзди рішуче стали в обороні української мови.

Дальшим кроком був заклик УССПУ до українського вчительства світу організувати триденні свята української мови наприкінці кожного шкільного року. Від 7 до 10 липня 2000 року таке свято відбулось в Румунії, де 130 українського роду вчителів є членами УССПУ. Таким чином УССПУ започатковує традицію свят української мови по всьому світі, при кінці кожного шкільного року.

УССПУ також вже виготовила програми і визначила місця перших літніх таборів української мови для українських дітей зі східніх і південних областей України, а також обох діяспор. Один такий табір відбудеться вже наступного літа на Тернопільщині, а другий – у Кам'янець-Подільському.

Вся ця праця пов'язана з великим зусиллям і коштами. Українські громади просимо допомагати нам морально і матеріяльно. Листи висилати на адресу: UWAPE (Attn.: Z. Kwit) 804 N. Woodstock Str., Philadelphia, PA, 19130, USA.

Зиновій Квіт,
голова УССПУ

ПОРУЧ З НАМИ

Микола Міщенко – український Едісон

Розповідь про талановитого винахідника, автора 50 американських патентів

Батькова наука в ліс не йде

– Чи доводилося вам чути про річку Псьол? – запитав мене Микола Міщенко – високий, плечистий мужчина з посивілою чуприною і моложавим обличчям. З цього питання й почалася моя розмова з уславленим чикаґським винахід-ником, автором 50 американських патентів, переважна більшість яких має безпосереднє відношення до популярних в наш час сотових телефонів. Я з жалем розвів руками, і мій співбесідник сам взявся знайомити мене з річкою, яка відіграла певну ролю в його житті.

– Псьол добре знана на Полтавщині, де і я народився, – не без гордости пояснював мені М. Міщенко, – цю річку всі люблять за спокійний характер, за мальовничі береги, за замріяні верби.

На її березі можно було бачити діда Юрка та його онука Миколку – надійного помічника і здібного учня. Придивлявся хлопчик до діда і його рибальської науки, слухав його розповіді про минуле краю, про сільський храм святого Миколая, один з найстаріших в Україні, споруджений у 1242 році, та про дзвін, який півтори століття тому прадід Миколки привіз волами з Полтави і встановив його на церковній дзвіниці. Розповіді діда та батьків про сільську церкву і монастир, якими селяни завжди гордилися, запали в душу Миколки і вже в молодості став істинно віруючим.

Відданість релігії зберіглася дотепер, нині М. Міщенко є активним парафіянином православної церкви святого князя Володимира у Чикаго, брав активну участь в побудові пам'ятників митрополитові В. Липківському та жертвам голодомору в Україні, був головою Управи катедрального собору святого Володимира, тепер очолює Комісію зв'язку з Україною, завданням якої є всебічна допомога відродженню УАПЦ в рідному краї. Окрім того, очолює Комітет вшанування жертв голодомору, є Отаманом вільного козацтва в Чикаго.

Батька Миколи – Семена Івановича односельчани поважали за порядність, добросердність і за те, що був майстром на всі руки. Батькова наука не пішла в ліс, а як видно з усього – в голову.

В чужім краю пристанища шукали

У 1947 році родина Міщенків переїздить до Бразилії, сподіваючись знайти за океаном кращі умови життя. В той час Миколці сповнилося 13 років, вдень він робив столяром, виготовляв меблі, працювати доводилося в пилюці, дихалося важко, часто хворів, а вечорами ходив до гімназії, в якій навчання велося португальською мовою.

В 1958 році Міщенки ступили на американську землю, спочатку поселилися в стейті Нью-Джерзі, а згодом переїхали до Чикаго, де Микола одружився з Валентиною, з якою запізнався в Бразилії. Незабаром був покликаний до американської армії, служив у хемічному корпусі. Як колишній військовий, мав можливість вступити до технічного коледжу, де впродовж семи років він вивчав механіку та основи машинобудування. У 1971 році Микола одержав омріяний диплом інженера-конструктора.

Справжній українець в Америці

Молодий інженер спершу влаштувався в компанії "Зеніт", яка на той час займалася випуском телевізорів та радіоприймачів, але згодом став інженером-конструктором фірми „Бел енд Гавелл", її головною продукцією на той час була кінознімальна апаратура. Вузьким місцем цих приладів була система подання плівки до об'єктиву, що викликало незадоволення покупців. Інженери пробували вдосконалити цей процес, однак горіх виявився надто міцним. За вивчення цієї проблеми взявся Міщенко і невдовзі йому вдалося вирішити її. Керівництво компанії влаштувало прийняття з нагоди вручення інженерові Міщенку першого американського патенту. За час роботи на цьому підприємстві він отримав десять патентів.

Микола Міщенко (справа), мер міста Чикаґо Ричард Дейлі та дочка Міщенка – Катерина.

Вручення Миколі Міщенку (в центрі) американських патентів на винаходи.

Його ім'я пов'язане із сотовим телефоном

Була у Миколи заповітна мрія, пов'язана з Чикаґською компанією „Моторола" – світовим лідером електронного виробництва. Бажання стати членом уславленого колективу зросло після того, як Міщенко побував у музеї „Мотороли", познайомився з історією унікальної компанії. Миколу Міщенка прийняли до „Моторoли" за першим його зверненням, відразу призначили старшим інженером відділу, який займався сотовим телефоном. В той час він не задовольняв потреби покупців через конструктивні недоробки. Керівники компанії поставили перед Миколою Міщенком завдання: зробити прилад портативним і більш надійним. Найперше взявся український умілець за вдосконалення конструкції антени, добре розуміючи, що від неї в значній мірі залежить якість телефонної розмови.

– Я витратив майже три роки, – розповідає М. Міщенко, – щоб добитися оптимальної конструкції антени. І дуже щасливий, що запропонована мною антена стоїть в кожному з мільйонів випущених сотових телефонів.

За 17 років, відданих цьому підприємству, новатор впровадив у виробництво 50 нововведень. Ім'я Миколи Міщенка добре знане і шановане в „Моторолі". Ще в 1992 році він отримав нагороду визначного винахідника, а роком пізніше був відзначений за дизайн кишенькового радіотелефона.

В тому ж році на науковій конференції в університеті Пінічної Каролайни виступив з доповіддю про глобальну систему бездротових телефонів, яка привернула увагу науковців та практиків багатьох країн.

Керівництво компанії рекомендувало винахідника до складу Товариства науково-технічних дорадників. Незабаром після проголошення незалежности України віце-президент „Мотороли" запросив Міщенка до себе і запропонував йому:

– Ми хотіли доручити вам відповідальне завдання, а саме – провести в Україні переговори про можливі інвестиції.

На ці кошти малося на увазі збудовати сучасне підприємство сотових телефонів, на якому працюватимуть понад 2000 робітників. Міщенко почав переговори з керівниками міністерства зв'язку. Минали дні, однак пропозиції „Мотороли" не були прийнятні для українських представників. Вони пояснювали свою позицію тим, що хочуть самі будувати підприємство сотових телефонів, і від запропонованих американцями інвестицій відмовилися. Домовилися тільки про відкриття у Києві представництва „Мотороли". В червні 1993 року воно розпочало свою діяльність, існує і до цього часу, займаючись розповсюдженням сотових телефонів.

Вдруге Міщенко поїхав в Україну у 1998 році, він знову намагався переконати своїх земляків в доцільності встановити тісні контакти з „Моторолою", та знову нічого з цього не вийшло. У той же час з України все частіше стали приїздити підприємці до „Мотороли" за досвідом. Найбільше Міщенкові доводилося зустрічати-ся з молодими і завзятими бізнесменами зі Львова. Його учні були дуже вдячні своєму вчителеві за науку.

Післямова

Коли я став прощатися з люб'язним господарем дому, до кімнати зайшла його дружина Валентина.

– Запрошую вас покуштувати українського борщу, який щойно зварила за рецептом мого чоловіка.

– Виявляється, що і в кухонній справі він знавець? – поцікавився я.

– Та йому все таланить. Нещодавно наша молодша дочка стала дентисткою, їй належить відкрити свій офіс. І що ви думаєте, хто взявся за цю справу? Звичайно, Микола. Засукавши рукави, він спорудив такі кабінети, що справжнім майстрам годі з ним мірятися. Та це ще не все. Оглядаючи наш дім, ви, певно, звернули увагу на картини, мальовані олією? Вони належать пензлю Миколи, він давно захоплюється малярством, тепер мріє кудись податися вчитися, аби досконало опанувати технікою цієї справи. А ще про вірші забула сказати...

Коли сіли за стіл, то знову зайшла мова про господаря дому. Цього разу Валентина хвалила свого чоловіка за допомогу у вирішенні всіх родинних справ. Міщенки виховали трьох дітей, дві доньки і сина, всі здобули вищу освіту .

Такий він, Микола Міщенко – видатний інженер, талановитий винахідник, яким гордиться діяспора.

Анатолій Гороховський

300 літ першого Ірмологіону

ЛЬВІВ. – 9 жовтня, в день преставлення св. Івана Богослова, минуло 300 літ, як з друкарні Свято-Юрського монастиря у Львові вийшов у світ перший нотний Ірмологіон. Цим було започатковано в Україні нотовидавничу справу. Львівський Ірмологіон 1700 року може вважатися первістком нотодрукування на всьому візантійсько-слов'янському просторі, оскільки це було перше набірне видання за спеціяльно виготовленим нотним шрифтом і у вигляді цілої книги. Тоді як перше білоруське кириличне нотне видання, що з'явилося у друкарні Супрасльського монастиря 1697 року, було лише однією сторінкою дереворитного кліше.

Нотний Ірмологіон – це головна церковно-пісенна книга з нотами в Українській Церкві, в якій зібрані основні мелодії нашого Богослуження. Тут, поряд з греко-візантійською основою, виразно відчутні українські мелодійні типи, тісно зв'язані з народною пісенністю.

9-10 жовтня, тобто в річницю появи первістки українського нотодруку, у Львівській Богословській Академії відбулася міжнародна наукова конференція. Головним організатором конференції виступив Інститут літургійних наук при Львівській Богословській Академії (директор о. д-р Петро Галадза, координатор і головний організатор конференції заступник директора, професор Музичної академії Юрій Ясіновський).

Конференція викликала значне зацікавлення у науковців і громадськости, у якій взяли участь науковці з Німеччини, Росії, Білорусі, Польщі, з різних міст України – Києва, Одеси, Миколаєва, Дрогобича, Івано-Франківська.

Ввечорі в Органному залі відбувся авторський концерт молодого львівського композитора Олександра Козаренка. Програму складали духовні композиції, побудовані головно за піснеспівами сакральної монодії: „Ірмологіон" для струнної оркестри (спроба інструментального осмислення цієї пам'ятки), „Чотири молебні пісні до Діви Марії" для солістів, жіночого хору та оркестри, „Псалом Давида" для хору та оркестри (перше виконання), „Острозький триптих" для хору, де використані острозькі напіви, та монументальна ораторія „Страсті" для читця, солістів, хору та оркестри (виконувала хорова капеля „Трембіта" під батутою Миколи Кулика, керівник оркестри Георгій Павлій). Переповнена заля ентузіястично вітала і композитора, і виконавців.

Заключне засідання було присвячене сучасному стану українського церковного співу. Його відкрив зворушливою проповіддю прекрасний знавець історії українського церковного співу, автор однієї з перших публікацій про львівські нотні першодруки о. д-р Іван Музичка, який спеціяльно прибув на ці урочистості з Риму.

На закінчення конференції Камерний хор „Gloria" під керуванням Володимира Сивохіпа виконав духовні твори Ділецького, Бортнянського, Березовського, Вербицького і Лисенка.

Ю.Я.

Збудовано найвищий православний храм України

ЧЕРКАСИ. – 20 листопада на новоспорудженому катедральному соборі Архистратига Божого Михаїла встановлено центральний хрест. Збудовано найвищий храм в Україні. Його висота – 72 метри. Софія Київська має 67 метрів. Храм споруджено в колишньому міському парку, який радянська влада перетворила на цвинтар.

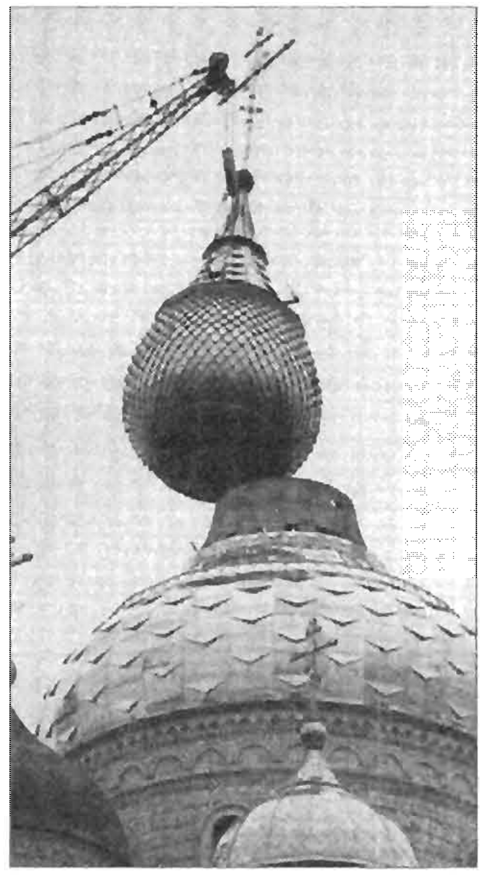
Щоб встановити хрест на соборі (висота маківки з хрестом – 17 метрів, вага – 4,8 тонни) довелося змонтувати спеціяльний кран. Кранівника в кабіні не було. Всі операції по радіо здійснював інженер Черкаського управління механізації Віталій Вітренко. Незабаром біля собору з'явиться дзвіниця заввишки 102 метри.

21 листопада у новому соборі відслужено Літургію, відбувся також святковий обід.

Олександер Чабан
Фото С. Косенка

Михайлівський собор перед завершенням будівництва

Встановлення хреста на головній бані

Урочистості у Ватикані на честь 2000-річчя Різдва

Як уже повідомлялося („Свобода", ч. 49), від 1 до 8 грудня у Римі відбувався Надзвичайний Синод Української Греко-Католицької Церкви, який мав урочистий характер присвяченої 2000-літтю Різдва Христового прощі до Апостольської столиці.

У перший ще день праці Синоду владик УГКЦ прийняв Папа Іван-Павло II, виголосивши привітання українською мовою і висловивши надію на свій приїзд в Україну 21–24 червня 2001 року.

Учасники Синоду УГКЦ у Ватикані.

Збудуємо собор у Самборі

На початку 1991 року в Самборі розпочалося будівництво величного собору УГКЦ. Церковний Самбір славний чудотворним образом Пречистої Богородиці.

Проєкт передбачає зведення храму висотою 64 метри, на три престоли, з клясами та іншими приміщеннями. Він має вміщувати 3 тисячі осіб.

Будівництво успішно почалося. Навіть нинішньої зими робітники зварюють металеві конструкції, які будуть встановлені з настанням тепла.

Ми звели стіни, три бані, але собор ще не накритий дахом. Але люди зубожіли і тепер не можуть звести кінці з кінцями. Ми звертаємось до всіх українців в діяспорі з великим проханням і надією на допомогу і зрозумілість.

Ласкаво просимо адресувати пожертви на: Self Reliance Federal Credit Union, 108 Second Ave., New York, NY, 10003, for „Sambir Church Blvd. Fund.", Acc.: ч. 81354.

Всі жертводавці будуть записані в пам'ятній книжці і на стіні.

о. Володимир Коркуна,
Мар'ян Мадей,
голова комітету,
Михайло Хорт,
бухгалтер

ЗВІДУСІЛЬ

Зустріч онуків „великої трійки“

Через 56 років після історичної Ялтинської конференції, що відбулася в лютому 1945 року, зустрінуться онуки глав урядів трьох союзних держав під час Другої світової війни. Як стало відомо, організацією повоєнної конференції нащадків "великої трійки" займається голляндська компанія зв'язків з громадськістю, що базується в Маастріхті. Вона надіслала відповідні запрошення онукам Йосипа Сталіна, Франкліна Д. Рузвельта та Вінстона Черчілля на конференцію, яку планується провести в Голяндії 4 квітня 2001 року.

Державні таємниці потребують кращої охорони

Британські спецслужби забили тривогу у зв'язку з черговим провалом у справі охорони державних таємниць. Як стало відомо сьогодні, один з аґентів британської контррозвідки МІ-5 забув у поїзді валізу з надсекретними документами. Кинуті на їх пошук великі сили поліції обшукали всі пасажирські потяги, кожний вагон і станції, які знаходяться на дільниці, що з'єднує Лондон з Дорсетом. Однак великомасштабна операція результатів покищо не дала.

Нові планети сузір'я

Три нові планети в південній частині зоряного неба відкрила група західних вчених за допомогою новітньої методики, що опирається на аналізі ґравітаційних коливань небесних тіл. Найближча з планет розташована в сузір'ї Стрільця на відстані 88 світлових років від Землі. Всі три планети, що обертаються навколо велетенських зірок, мають масу, яку можна порівняти з масою Юпітера або ж навіть більшу.

Англійська королева під вогнем критики

Звичаї та розваги британської королівської сім'ї знову опинилися в центрі уваги громадськости: лондонські газети опублікували фотографію, на якій королева Єлизавета II скручує шию фазанові під час полювання. Знімок, зроблений на території королівського маєтку Сендрінґем, викликав хвилю обурення серед британських захисників тварин. Хоча королева сама не вміє стріляти, вона брала участь у відкритті зимового сезону полювання. Коли собака приніс їй пораненого фазана, Єлизавета впевненим рухом скрутила пташові шию. "Щоб не мучився", – прокоментував пізніше представник Віндзорського палацу.Тим часом впливова організація захисту тварин – "Ліга боротьби проти жорстокого спорту" – виступила з гострою критикою Єлизавети II, звинувативши її у "безсердечності" і демонстрації поганого прикладу своїм підданим.

ОБРАЗ ЛЮДИНИ

Щедра душа Марії Вовк

Українці Марії Вовк з Рочестеру вже виповнилося 75 років, але попри поважний вік вона не кидає активної мистецької діяльности. Більш як за 50 літ перебування у США вона здобула славу і шану творенням американського народного одягу і писанкарством. У 1949 році на військовому транспорті разом з іншими біженцями вона подолала океан. На кораблі голос Марії зачарував д-ра Свідерського і він радив їй не кидати співу. Але важкий початок нового життя на завжди давав час на співи.

Ще в Німеччині Марія і Дмитро Вовки допомагали бідним, хоча й самі бідували з трирічною донькою. Не кинули такої допомоги і в Америці: останнім часом вони вислали незнайомим людям, які в Україні живуть в скруті, понад сто посилок з одягом і взуттям, хоча ні Марія, ні 80-річний Дмитро не мають пенсії і живуть скромно. Людська біда була відома Марії не з переказів: вона 14-річною дівчинкою пішла у найми. Родину (а було в ній 8 дітей) в рідному селі Устриках Долішніх спіткали переслідування. Батьків, братів і сестру більшовики вивезли на загибель до Сибіру.

– Я живу з подякою Господеві, Америці, УНСоюзові, усім людям за любов і підтримку, – каже Марія Вовк.

Марія Вовк з роботою.

Марія і Дмитро Вовки.

Кераміка і одяг авторства Марії Вовк.

Писанки Марії Вовк.

„І покажем, що ми, браття, козацького роду...“

Хор ім. Павла Чубинського з Борисполя (Київська область) та хор „Нова Яворівщина“ з Новояворівська (Львівська область), співали під батутою Романа Жеплинського в Борисполі, біля могили автора тексту нашого гимну П. Чубинського, в дні 9-ої річниці Незалежности України. Хористи приїхали з Яворівщини, на якій жив, трудився і знайшов вічний спочинок автор музики нашого славня о. М. Вербицький. Бориспільці запросили хористів з Яворівщини на концерт, оточили їх опікою та організували цікаві поїздки. З почуттям глибокої пошани та духовної наснаги хор ще співав біля пам'ятників Т. Шевченка в Києві та Борисполі, а також на могилі і на місці загибелі В. Чорновола, на районному святі в селі Мирному та на зустрічі з інтеліґенцією району в селі Щасливому. Всюди народ зустрічав хор і дириґента приязно, щиро, мов рідних. Повернувшись з поїздки додому. хористи ще раз переконались, що всі ми, галичани і наддніпрянці, є братами, дітьми єдиного козацького роду, якому нема переводу! Брати Роман і Богдан Жеплинські ще на засланні в Сибіру, Томська область, серед невідрадних обставин, організували з українських в'язнів єдиний цього роду ансамбль кобзарів-бандуристів. Цей гурт бандуристів концертував у Сибіру. По відбутті заслання вони закінчили студії, а повернувшись до Львова, продовжують працювати в ділянці кобзарства. Радіємо, що в Україні знаходяться люди покрою братів Жеплинських, які посвятили себе на працю для добра нашого народу.

Д-р Володимир Боднар,
Клівленд

СПОГАДИ

Свят-Вечір у таборі полонених на німецькій землі

Понад півстоліття минуло, а в пам'яті все ще живий Свят-Вечір в рідному селі, а рік пізніше – у таборі полонених.

Різдво в українському селі зберегло тисячолітні звичаї, традиції багатьох поколінь, в них відображена українська культура, духовність, що з'єднала народ і допомогла йому зберегти себе. Комерційна метушня тут, в діяспорі, не має сили затьмарити тих спогадів.

Давні наші предки-орачі, які жили між Дніпром і Дністром, першими у світі створили хліборобську культуру, вирощували на багатій і родючій землі жито-пшеницю, а надлишки продавали сусіднім народам.

Праця на землі витворила своєрідну українську духовність, елементи якої увійшли до різдвяних звичаїв і збереглися до сьогоднішніх днів.

Свят-Вечір вражає красою і мудрістю. Із заходом сонця в селі запановує тиша. У маленьких віконцях мерехтить світло свічечок. Ось господар несе до хати дідуха. Переступивши поріг, проказує коляду, здоровить всіх з Різдвом, ставить дудуха в куті, після молитви і роздання просфори починається вечеря.

По вечері старші розповідали про минулі пригоди, читали святе письмо, молоді ішли з колядою.

Для мене Свят-Вечір в 1944 році у рідному селі на Тернопільщині залишився в пам'яті до сьогодні. Він був останній, коли я святкував разом з родиною...

Фронт наближався з кожним днем, повнова окупація червоними була вже очевидна. Люди жили у страху і непевності щодо завтрашнього дня. В кінці березня моє село опинилося під новою окупацією, а в кінці квітня, в один день, тато, брат і я залишили хату із старенькою мамою.

Тато по кількох літах повернувся до хати, брат загинув, я пройшов війну на фронті і опинився в таборі полонених в північно-західній Німеччині. Згодом групу полонених, майже 70 осіб, перевезели до малого табору на працю в складах військових матеріялів. Полонені приміщувалися в одному бараці і серед них було біля 10 українців. Майже всі вони походили з Тернопільщини і були забрані до Червоної армії весною 1944 року.

Одного вечора в час вечері підійшов до мене Стефан Сивенький і каже: „Євгене, завтра Свят-Вечір". Я занімів і не міг промовити слова, а він продовжував далі: „Постарайся, щоб завтра після вечері всі з нашої десятки сіли при одному столі". На другий день сіли ми при одному столі з табором юшкою, чекаєм, аж усі долучаться. Останній прийшов С. Сивенький, тихо, без слів, сів на порожнє місце, сягнув до торби і кожному з нас подав бараболину, налляв кожному трошки етилевого спирту і каже: „Христос рождається!"

Усі так розхвилювалися, що ніхто не міг видобути слова із себе. Він побажав усім вийти живими і повернутися щасливо до рідні, і почав співати коляду „Бог Предвічний", до якої ми всі долучилися. В думках роїлися спогади про Свят-Вечір у батьківській хаті, з рідними. Біль і туга стискали горло кожному з нас, кожен думав, що з ним буде далі...

Через два місяці барак, в якому ми зустрічали Свят-Вечір був зрівняний із землею під час бомбардування. Хто з нашої десятки залишився живим, мені невідомо. В пам'яті залишилися такі імена: Стефан Сивенький, Мирослав Стешин, Іван Коваленко, троє Бойків... Їм присвячую цей спомин.

Євген Бачинський,
Клівленд, Огайо

Незламна „Квітка" з полярної тундри

Моя співрозмовниця – поважна і знана в наших краях жінка, мати двох дітей, бабуся трьох онуків Стефанія С. Левко-Костецька, заступник голови братства УПА нашого міста.

Про важкі роки і страждання вона розповідає обережно, дообираючи м'які слова, ніби боячись перекласти на когось свій тягар, сполохати минуле, котре так глибоко засіло у підсвідомості, що часом не дає спокою навіть уночі, переплутуючись з реальністю сьогодення.

Ще під час фашистської окупації таємно бігала на вишкіл, який проводила ОУН, готуючи молодь до боротьби за Україну. Відчула себе справжньою підпільницею, коли в 1943 році за завданням ОУН рятувала хвору дружину священика. Була вона улюбленою вчителькою ніговичської дітвори, а водночас станичною, через зв'язкових діставала доручення УПА, щомісяця передавала звіти, переховувала зброю та інші необхідні речі. Хлопці з УПА дали їй псевдо „Квітка", яким вона підписувала свої звіти.

В село часто приїздили оперативні групи НКВД зі своїми „ястребками" Одного разу „Квітка" принесла повне відро набоїв до хати, аж на порозі – „ястребки". Поставила відро на плиту, яка, на щастя, ще не горіла. Її усе ж арештували. Пізніше довідалась, що за доносом. Арештували й двох її подруг, вчительок з інших шкіл.

На подвір'я НКВД привозили зі всього Крукеничського району вбитих повстанців, які лежали на фірах роздягнені й босі. На допити викликали ночами. Стіни в камері були вирізьблені прізвищами засуджених до смертної кари. Смертну кару їй замінили 25-річним ув'язненням в таборі, обмеженням прав на 5 років і конфіскацією майна.

Досі душа плаче від туги. На щастя, є поряд з нею найближчий друг, який теж пройшов через горнило випробувань. Павло, чоловік Стефанії, зі зброєю в руках брав участь у визвольному русі.

Інта в республіці Комі. 5-те відділення табору 388/14. Табір особливо суворого режиму і... нове ім'я. Тепер її ще довгих сім літ життя кликатимуть О-700. Працювали на каторжних роботах, рубали ліс, корчували пні, будували дорогу на Воркуту. Під кожною шпалою – мертва людина.

6 січня 1950 року. Різдво Христове. В цей день мало не загинула, розвантажуючи вагони зі шлаком, коли паротяг зірвався з мосту вниз. Змучені, приголомшені тим, що сталося, повернулися до бараку. Сіли вечеряти, разом помолилися. Вівсяна каша була кутею, а ще чай і пайка хліба. Згадали волю і минуле, а потім складали собі побажання швидшого повернення в Україну.

Закутані в чорні ватянки, огрубілі від морозу, вітру і роботи, вони не згубили ніжности своєї душі. Їх називали „мавками", „стрункими берізками". Подруга Стефанії, Катерина Стожук, у своєму вірші порівнювала свою долю з долею північної берізки.

Чи може й ти тут на вигнанні
„гріхів" спокуту теж несеш?
Де край твій рідий, всі кохані?
Чи ти на краще коли ждеш?

А Орися Матещук писала:

Інта, Інта у снігових заметах
Ти кров'ю ляжеш в багатьох сюжетах!

Відтоді Стефанія Левко зберігає зошит, до якого протягом всіх табірних років записували свої побажання, цитати і вірші на згадку її найближчі подруги. Тут є записи польською, німецькою, російською, литовською і рідною українською мовами.

Після повернення на рідну землю в 1956 році Стефанія довший час не відчувала себе повноправною громадянкою, не могла влаштуватися на працю, отримати прописку. І навіть в Бориславі, коли знайшла роботу в дитячому садку, змушена була залишити її. Лише згодом влаштувалася на взуттєву фабрику, де працювала 25 років.

Зараз вона активний член братства УПА, член КУН, член Товариства політв'язнів та репресованих, бере участь в організації різноманітних заходів, співає в хорі.

За значний вклад в ширенні ідеології українського націоналізму нагороджена багатьма грамотами і подяками за самовіддану працю на користь Батьківщини, як активний член визвольних змагань за незалежність України.

Наталія Скалій,
м. Борислав, Львівської обл.

ЗВІДУСІЛЬ

Батьки заплатили за викрадену дитину

Колишній югославський чемпіон з тенісу та популярна співачка заплатили за викупсвого викраденого сина 2.5 мільйонів німецьких марок. Слободан Живоїнович тепер очолює представництво "Мерседеса" у Белграді, а його дружина, котру звуть Гарна Брена, – власник великої музичної студії. Їхнього восьмирічного сина Стефана було викрадено протягом минулих вихідних. На конференції для преси батьки висловили подяку журналістам, що не писали про драму, поки дитина не повернулася. Добре інформовані джерела повідомляють, що протягом минулих двох місяців викрадено для викупу ще кілька осіб з високих бізнесових кіл.

Чарлстон – найввічливіше місто США

Місто Чарлстон, розташоване в штаті Південна Кароліна, посіло в цьому році перше місце у списку найввічливіших міст США. Такі списки складає знавець етикети й автор книг на цю тему Марджібел Янг-Стюарт вже 24 роки. Стюарт вважає це місто, а точніше його мешканців, зразком поведінки для всієї країни. Рівень популярности міст складає вона не лише відвідуючи їх, а головним чином, читаючи тисячі надісланих їй поштою і факсом листів. На другому місці в списку – кілька міст – Квод ситіз, який розташований у двох штатах – Айова та Іллинойс, Девенпорт, Беттендорф в Айові, а також Молін і Рок-Айленд в Іллинойсі. На третій позиції Мілвокі. До четвертого місця "дотяг" Лас-Веґас. Але Чарлстон, вважає Стюарт, поза конкуренцією. Вона радить кожній жінці хоча б раз на рік приїжджати туди, щоб подивитися, якими бувають справжні джентльмени.

На Гиларі Клінтон чекає неприємна новина з України

Першій Лейді США так і не доведеться стати власницею трикімнатної квартири в шахтарському місті Павлограді, яку їй заповіла місцева пенсіонерка Галина Цехмейструк. Рішенням "відписати" своє житло старенька хотіла підтримати дружину американського президента, яка мужньо трималася, коли переживала скандал, спричинений стосунками її чоловіка з Монікою Левінською. Однак, приймаючи таке рішення, літня жінка не уявляла собі, через яке випробування їй доведеться пройти. Крім того, що вона стала знаменитістю у своєму місті, журналісти протягом багатьох місяців просто не давали їй проходу. І ось нерви Г. Цехмейструк не витримали – вона, змінила свій заповіт, залишивши без спадщини дружину покищо діючого американського президента. І тепер Гиларі Клінтон нічого іншого не залишається, як користуватися лише тією нерухомістю, якою вона володіє за межами Донбасу.

НАШІ ДІЯЛОГИ

Живий вогонь під попелом минулого

Якби газета могла обминати складні, контроверсійні проблеми, то передусім це стосувалося б релігійної теми. Одначе як можна обминати те, що найбільше хвилює читачів? От ми й мужньо йдемо їм назустріч і... раз-у-раз опиняємося на слизькому, оскільки питання релігії і Церкви хвилюють людей з різних боків і з різних, нерідко протилежних, поглядів. Колись щоденна „Свобода" також не боялася цієї теми, але тоді був інший час – час, коли минуле вже відстоялося і досить прояснилося, а майбутнє затрималося в дорозі. Тепер воно, з державною незалежністю України, бурею увірвалося в життя, в результаті складні теми стали ще складнішими. Особливо ті, що стосуються релігії і Церкви. Тому залишається або справді сховати голову в пісок, або озброїтися такими критеріями, які дозволяють зберігати рівновагу в найгарячіших дискусіях, позначених людськими пристрастями, суб'єктивним сприйманням речей. А критерії беруться з вивчення авторитетних джерел, праць ерудованих авторів. Так просто це сказати – „авторитетні джерела, автори". Але ж практично кожен з нас шукає їх у своєму інтелектуально-духовному векторі. І таке буває нерідко: ми ходимо поруч, торкаючись ліктями, спілкуємося, ніби й розуміємося, проте душею, самою серцевиною своїх сутностей живемо у різних площинах, різних часах, різних століттях, знаходячи – свідомо? інтуїтивно? – вогонь там, де інші бачать лише попіл.

На цю вічну тему критеріїв розмовляють двоє редакторів „Свободи" – Левко Хмельковський і Петро Часто.

– Петре, недавно в Україні вийшли у вашому перекладі твори визначного російського християнського мислителя Володимира Соловйова, сто років від дня смерти якого минуло цього літа. Вважається, що XIX століття було особливо плідне на наукові відкриття, на ідеї, зокрема релігійні. Є навіть така теорія, згідно з якою від покоління до покоління стає все менше геніїв, і саме XIX століття було останнім яскравим сплеском талантів в різних ділянках людської думки. Якщо так, то у спадщині Соловйова мусимо знайти щось справді універсальне, що ніколи не застаріє. Що саме?

– Теорія про занепад геніяльности, по-моєму, не має під собою ніяких підстав. Навіть у випадку генетичного виродження йдеться про певні соціяльні умови, і якщо їх зробити сприятливішими, то генетичний фонд того народу обов'язково відновиться. Помічено, що після великих суспільних катаклізмів – війн, голоду, епідемій – приріст населення стає інтенсивнішим, а на однакову кількість рівномірно припадає талантів та геніїв. Як казав поет, нема провінцій, Бог розсіяний по лицях – є особистості, що сяють, як столиці. Вже тепер ми можемо, не помиляючись, назвати серед зірок людської історії низку представників XX сторіччя.

Згадаймо хоч би Ґанді, Альбера Швайцера, Айнштайна, Макса Борна, Опенгаймера, Тейяра де Шардена, Андрія Шептицького, Олександра Меня, Матір Терезу... Щодо Володимира Соловйова, то для перекладу я вибрав лише ті його твори, що стосуються життя Церкви і християнської вселенськости, тобто тему, надзвичайно актуальну сьогодні для української віруючої людини.

– Ще за життя він був дуже популярний серед творчої інтеліґенції Москви і Петербурґу, у філософських колах Франції та Німеччини, тим часом Російська Церква намагалася не чути його, заборонила друкування його важливих творів. Чому?

– Бо ніхто до нього не виявив з такою очевидністю її недоліків і немочів. А це сталося тоді, коли він хотів довести її переваги і її силу. Річ у тому, що Соловйов був не тільки великим християнським мислителем, але й блискучим істориком.

Володіючи давньоєврейською, давньогрецькою і латиною, він знав життя Церкви з першоджерел, з документів усіх вселенських соборів. Його всеосяжний синтез почався з переконання, що лише східня православна Церква протягом віків зберегла у Священному Переказі повноту Христової істини, що лише вона здатна об'єднати людство і відкрити йому шлях до вічного Єрусалиму. Цей висновок звучав солодкою музикою для слов'янофілів, які вірили, що саме „Свята Русь" і її „народ-богоносець" стане всесвітнім проводирем на цьому шляху.Однак невдовзі він відходить від російського месіянізму в його православній формі, збагнувши, що це форма вивищування місцевого, національного над вселенською істиною. Він бачить, що місцеві особливості у східній частині християнського світу стали для неї дорожчими, ніж вселенська єдність живого тіла Христового. „Свята Русь" зовсім розходиться зі земною дійсністю. Істинна Вселенська Церква може бути тільки єдиною Церквою, в якій усе стадо об'єднується навколо Божественного Пастиря.

– Чим він обґрунтовував цей погляд? Адже православна, римо-католицька і протестантська Церкви так довго існують у роз'єднаному стані, що люди звикли до цього стану. Мовляв, нікому це не заважає. В цьому сенсі чи має якусь перспективу екуменічний рух?

– Добре запитання. Отже, що відкрив Соловйов, вдивляючись в історію православ'я? Він відкрив старий дуалізм Сходу, ідеалом якого була гора Афон, молитва і споглядання нерукотворного фаворського світла.

Проте Христос заснував не споглядальну, а войовничу Церкву, яка повинна досягнути абсолютної перемоги над злом у всіх ділянках людського буття. Значить, Церква, діяльність якої обмежується молитвою і спогляданням, але не дбає про оцерковлення життя, – не виконує належною мірою призначення, одержане від свого Божественного Засновника.

– Ну, про російську Церкву, мабуть, замало сказати, що вона обмежувалася молитвою і спогляданням?

– Так, замало. Тому Соловйов і стає рішучим борцем проти російського національного егоїзму, зокрема проти великодержавного експансіонізму і русифікації. Захищаючи поляків , він пише в „Російській ідеї": „Ця тиранічна русифікація, тісно пов'язана зі ще тиранічнішим руйнуванням греко-католицької Церкви, є воістину національним гріхом, який тяжким каменем лежить на совісті Росії і паралізує її моральні сили". І далі: „Не можна безкарно написати на своєму прапорі свободу слов'янських та інших народів, відбираючи у той же час національну свободу у поляків, релігійну свободу у греко-католиків і російських розкольників, громадянські права у євреїв".

– Якщо візантійський дуалізм, засвоєний російською Церквою, заважає їй виконати високе призначення, тобто здійснити Царство Боже на землі, то хто має для цього більші сили і можливості?

– Усвідомлюючи відірваність східнього православ'я від життя, від соціяльних завдань, Соловйов стає ревним захисником престолу св. Петра – як єдиного, Богом даного центру усього християнства. Він вважає, що власними силами російська Церква не зможе закласти фундамент Боговладдя на землі, тому повинна приєднатися до великого вселенського центру, який, з волі Божественного Провидіння, перебуває на Заході.

– Як слід розуміти ці слова – „Боговладдя на землі"?

– Після з'єднання Церков в усьому світі повинен настати державний порядок, який Соловйов називає вільною потрійною монархією. Цей порядок буде образом Божественної триєдности. Першій особі Святої Трійці відповідає у вільній теократії Первосвященик, який розповсюджує свою батьківську владу на все людство. Йому має підлягати християнська держава в особі її глави, а вільний союз батьківської і синівської влади знайде своє вивершення у третьому месіянському служенні – пророцтві, яке виявиться у вільній дії усіх творчих сил суспільства. Христос – священик, цар і пророк в одній особі. Ця єдність повинна виявити себе в істинній теократії, вільному союзі трьох месіянських служінь – священичого, царського і пророчого.

Містичні елементи, які „Наречена Христова" – Церква впроваджує через таїнства в людську природу, повинні прорости, розвинутися і виявитися у видимому бутті, в суспільному і соціяльному житті людства, помалу перетворюючи його в істинне Тіло Христове.

– Це занадто гарно звучить, щоб могло стати земною дійсністю.

– На жаль. Досконало знаючи історію, психологічні чинники і панівні тенденції, Соловйов здає собі справу з неможливости постання вільної теократії, Боговладдя. В останній період життя він приходить до апокаліптичного розуміння історії. Ілюзії про здійснення Царства Божого в межах поцейбічного світу розвіялись. Вони були пов'язані з тим, що філософ раніше неддоцінив сили зла у житті. Тепер він побачив, що зло – реальна сила, яка панує у світі, і її можна подолати лише знайшовши опору в іншому вимірі буття. Остання таємниця зла лежить у вільному виборі за чи проти Бога. Решту своїх життєвих сил Соловйов віддає завданню – полегшити людям цей свобідний вибір.

– Чи перекладена книжка дозволяє простежити цю еволюцію поглядів і переконань В. Соловйова?

– Звичайно ж, адже це й було моєю метою. Зміст книжки складають праці або уривки з праць, які безпосередньо стосуються проблеми Вселенської Церкви, – „Духовні основи життя", „Велика суперечка і християнська політика", „Слов'янське питання", „Російська ідея", „Росія і Вселенська Церква", „Виправдання добра", „Коротка повість про антихриста". Зокрема сучасний читач знайде в ній висвітлення тих сторін церковного життя, про які, як правило, мало знає: що таке цезаропапізм і папоцезаризм; папство і папізм; сенс протестанства; нескінченна суперечка про filioque; примат святого Петра; обставини Галкідонського собору та багато іншого.

– У зацитованому вислові Соловйова впадає у вічі обстоювання „громадянських прав євреїв", що само по собі належить до рідкісних явищ в історії російської суспільної думки. Недавно я прочитав у „Міжнародній месіянській газеті", що її видає в Чикаґо Міжнародна месіянська місія, статтю про В. Соловйова. Її автор з глибокою симпатією відзначає ту вийняткову, справді християнську проникливість, з якою філософ закликав тогочасне російське суспільство справедливо поставитися до євреїв в Росії, бо, мовляв, „ми тому відособлені від євреїв, що ми ще не вповні християни, а вони тому відособлюються від нас, що вони не вповні юдеї. Оскільки повнота християнства обіймає собою і юдейство, і повнота юдейства – це християнство". Цей ясний погляд ще більше підкреслює універсальне значення соловйовської філософії всеєдности, й не може бути, щоб сучасне людство обійшлося без спадщини цього великого християнина, близького для кожного народу і кожної людини.

– Це й спонукало мене до перекладу його знань і думок на українську. Хоч ідея з'єднання Церков продовжує виглядати тяжкою для практичного здійснення, українське християнство має в цьому сенсі особливо цінний і потенційно багатий досвід, адже воно своїми двома частинами водночас і східнє, і вселенське. Сам Соловйов носив у собі цю перспективну якість українства, адже він не тільки українець за лінією матері, але й правнук нашого Григорія Сковороди.

– Яким чином читачі можуть придбати книжку „Володимир Соловйов – про Вселенську Церкву"?

– Вона видрукована в Україні, весь тираж – там. Але якщо виявиться багато охочих, можна буде привезти стільки примірників, скільки надійде замовлень на мою адресу: P. Chasto,18 Briarwood Rd. Jersey City, NJ, 07305.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

З Голляндії в Україну – з українською піснею

Шанувальники українського хорового мистецтва, зокрема у діяспорі, не раз були свідками успішних виступів голляндського чоловічого хору, званого „Візантійським", у якому усі хористи – чистокровні голляндці, а репертуар – український. Цей хор заснував у 1951 році д-р Мирослав Антонович, визначний український музиколог, співак і диригент. З ним він успішно виступав 40 років у різних країнах світу. У нинішньому році хор відзначатиме своє 50-ліття. За цей період він багато досягнув, пропагуючи українську хорову культуру. Низького поклону заслуговують голляндські хористи за їхню подиву гідну посвяту іншій нації. Без глибокої любови до української пісні зробити це було б неможливо.

Відвідуючи Київ у 1996 році, д-р Мирослав Антонович зустрівся з внуком славного Миколи Лисенка, Віталієм Лисенком, професором Київської консерваторії, і під час дружньої бесіди виникла думка допомогти фондові імені Миколи Лисенка. Вирішили з цією метою організувати в Голляндії концерти. Успішно здійснивши це, шанувальники української пісні в Голляндії вирішили організувати ще один хор, цим разом мішаний, і назвати його іменем Миколи Лисенка. В кінці 1996 року склали докладний проєкт, а в 1997 році почалися перші проби. Хор нараховує 55 осіб, і від того часу вивчив понад 80 творів з українського духового, клясичного та народного репертуару. Диригує ним Павло Гаккеннес, а художнім керівником є д-р М. Антонович. Від того часу хор мав ряд успішних виступів у Голляндії і Бельгії. Після „Візантійського" створення хору ім. Миколи Лисенка можна назвати „другим чудом". Він вправляє сім годин на тиждень, і то з любов'ю та відданістю, яка притаманна цьому дисциплінованому народові. Твори Бортнянського, Стеценка, Леонтовича, Лисенка, Кошиця, Людкевича, Гнатишина та інших хор успішно виконує на концертах, заслуговуючи дуже прихильні відгуки голляндської преси. Позаминулого Різдва хор виступив з концертом українських колядок. Автор цих рядків був присутній на концерті в Утрехті у лютому 2000 року, на який прийшло щонайменше 1000 голляндських любителів нашої пісні. Концерт збігся з презентацією нової книжки д-ра Антоновича „Україна і візантійський обряд" голляндською мовою.

Згаданий концерт, на якому, між іншим, були представники Українського посольства у Гаазі, був настільки успішним, що зродилася ідея, щоб хор ім. Миколи Лисенка, як перед ним „Візантійський хор", поїхав в Україну з виступами.

Хор ім. Лисенка у Львові, біля пам'ятника Т. Шевченкові.

Це концертове турне відбувалося від 22 до 30 жовтня 2000 року. У хорі – 45 співачок і співаків, серед них – жодного українця. Це справді міжнародне диво! Тому кожен виконаний голляндцями український вокальний твір до глибини душі вражав киян, які закидали сцену квітами, а оплескам не було кінця.

В неділю, 22 жовтня, хор співав „Боже Великий, Єдиний" у відбудованому Свято-Михайлівському соборі. Того ж дня з великим успіхом відбулися концерти у київському Будинку офіцерів і у великій Київській консерваторії, а наступного, 23 жовтня, – в Актовій залі Національного університету ім. Шевченка і в Будинку учителя. 25 жовтня хор приїхав до Львова і виступив з концертом у міській філармонії, серед слухачів був присутній „патріярх" української музики проф. Микола Колесса. Хор виступив також в Івано Франківську, а потім знову в Києві – в театрі ім. Івана Франка.

Всі концерти були предметом великих розмов в українській пресі, телебаченні, радіо. Україна належно оцінила це рідкісне явище – український хор, заснований іншим, навіть не слов'янським народом.

Подяки заслуговували організатори хору, але головна заслуга все ж належить неповторній українській пісні, яка знаходить живий відгук у серці нашого народу.

Володимир Луців,
координатор турне, Лондон

Голляндський хор ім. М. Лисенка. В центрі – диригенти Павло Гаккеннес і д-р Мирослав Анатонович.

НОВІ ВИДАННЯ

Англійською – про Україну

Останніми днями на книжковому ринку з'явилися дві більші англомовні праці про Україну.

1 грудня, в приміщенні посольства України у Вашінгтоні відбулася презентація антології „Україна: пошуки національної ідентичности". Радник з політичних питань посольства Олександер Потєхін представив Григорія Хоменка, проректора Дипломатичної академії в Києві, який в короткому слові високо оцінив згадану антологію, що включає статті 15 відомих авторів. Співредактори праці: Шарон Л. Волчін, професор політичних наук і міжнародних стосунків університету Джорджа Вашінгтона в американській столиці, та Володимир Звіглянич, ад'юнкт-професор політичних наук і науковий співробітник Інституту европейських, російських та евроазійських студій того ж самого університету. Професор Звіглянич також – провідний співробітник Інституту соціології НАН України в Києві. „Ukraine: The Search for a National Identity" має 310 сторінок. Видавець: Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 47020 Boston Way, Lanham, MD 20706, tel.: 1-800-462-6420. Ціна 28.00 дол., м'яка обкладинка. ISBN: 0-8476-9346-5.

Друга англомовна книга про Україну, яку продають тепер у книгарнях, – це праця молодого англійського вченого Андрю Вілсона (Andrew Wilson) „Українці: несподівана нація" (The Ukrainians: Unexpected Nation). Автор, викладач українознавчих предметів у Школі слов'янських та східньоевропейських студій при Лондонському університетському коледжі (University College, London), пропонує читачеві схему історії України, починаючи від часів панування князя Володимира Великого до переобрання Леоніда Кучми президентом у 1999 році.

Книга включає хронологічний список важливіших політичних, історичних та культурних подій; алфавітний покажчик власних імен і географічних назв; вичерпний бібліографічний есей. Крім того, у тексті є 24 ілюстрації, 6 мап, владка із 16 чорно-білих фотографій та вкладка з 45 кольорових. Книга надзвичайно цікава, свіжа, оригінально написана і напевно викличе гостру дискусію між історикими – вже хоч би тому, що А. Вілсон називає звичайним мітом твердження про спільне походження українців, росіян та білорусів... Видавець праці Andrew Wilson... „The Ukrainians: Unexpected Nation"– Yale University Press/New Haven and London, 366 pages. ISBN: 0-300-08355-6. Ціна: 29.95 дол.

Р.Ф.

Презентація видання НТШ-А у Києві

7 грудня 2000 року у Національній бібліотеці України ім. В. Вернадського відбулася презентація праці д-ра Богдана Ясінського „Літературно-Науковий Вісник: покажчик змісту, Т. 1-109, 1898-1932 року". ЛНВ було засновано в 1898 році у Львові, як місячник НТШ, його упорядниками були Михайло Грушевський та Іван Франко. 1907 року видання перенесено до Києва і „Вісник" відіграв значну ролю в духовному об'єднанні східніх і західніх українців. Після його київського періоду (1907-1914 і 1917-1919 роки), „Вісник" виходив знову у Львові в 1922-1932 роках.

Вступне слово на презентації виголосив директор Національної бібліотеки Олександер Онищенко. Богдан Ясінський розповів, як народилася ця ідея, в яких умовах здійснювалася, про прихильників справи, які посприяли її успіхові. Передусім це були голова Наукового товариства ім. Т. Шевченка (Нью-Йорк) д-р Лариса Онишкевич та професор Дмитро Штогрин (університет Іллинойсу).

Вийшов покажчик у видавництві „Смолоскип", відповідальною за випуск була Роксана Харчук. У своєму виступі вона наголосила, що якість бібліографії є ознакою розвинутости країни. В обговоренні покажчика брали участь редактори, бібліографи, представники різних бібліотек столиці України, письменники.

На завершення презентації кілька пісень у супроводі бандури виконала Світлана Благодир.

Леонід Іваненко,
Київ

В Дніпрі великої риби більше, ніж малої

У прадавні часи чумаки, які возили сіль і рибу, вважали, що найліпша юшка – з карасів. Непогана також зі щуки, лина, сома. І вони знали, що казали – риби у Дніпрі була сила-силенна, тому вживали її у різних стравах, а ловили навіть шароварами. Варто було лише увіткнути з берега спис у воду – і на нього відразу нанизувалася рибина, а то й дві.

Ще Геродот писав, що в Бористені – Дніпрі водяться величезні рибини без хребтового стовпа, які звуться антакаями (з породи осетрових) та йдуть на соління.

Для давніх козаків вартим уваги був також щупак з хріном, а ще – щупак тушкований, короп запечений у сметані, карась смажений в тісті, лящ з кашею, судак з печерицями, печений вугор і, звичайно ж, сом маринований – білуга з соленими огірочками. Дуже полюбляли козаки-низовики раків у сметані, а ще коропа – з медом. Дехто думає, що наші лицарі їли тільки саламаху і тетерю. Ні, вони ласували й дичиною, варениками, галушками, мамалигою з бринзою, рубцями і, звичайно ж, рибою. Дуже популярною була щерба – рідко зварене борошно на риб'ячій юшці. Саму рибу подавали на особливому залізному стяблі, і неодмінно голову – отаманові, бо він голова.

Рибу ловили скрізь, але чи не найбільше – біля Дніпрового острова в гирлі Самари, який звався Кінським. Боплан писав 1635 року: „Тут проживає множество риболовців, які, за недостачею соли, зберігають рибу у попелі, а також дуже багато її сушать".

А взагалі рибу ловили всі, хто будь-коли жив на Дніпрі. У Черкаському краєзнавчому музеї зберігаються такі великі гачки з прадавніх часів, що на них можна акул ловити. До речі, у Дніпрі і досі трапляються соми вагою понад 300 кілограмів і довжиною понад п'ять метрів. Дехто з дослідників вважає, що значне число зниклих безвісти рибалок і дітей стали жертвами цих велетнів, для яких неважко затягти у глибінь необережних людей. Риба відбилася у прислів'ях: „М'ясо не довари, а рибу переварі", „Нема м'яса над свинину, нема риби над линину", „Добре діло карасі: не поїси, так продаси", „Дешева рибка – погана юшка"...

Смачна юшка буде...

Дніпровська риба часто буває більше метра завдовжки.

Дніпро – нива боровицьких рибалок.

І в сучасні сутужні часи риба в Україні доступна більшості населення. У селах понад Дніпром діють численні риболовецькі артілі. Одна з них – акційне товариство „Боровицьке", що на Чигиринщині. Вилов риби тут обчислюють на сотні тонн.

Боровицьких рибалок виручає кмітливість: щоб не витрачати на коштовні і залежні від струму холодильники, вони зберігають свій улов у ледівні, для якої щозими заготовляють до 4 тисячі тонн льоду. Льодом заповнюють також ізотермічні автомобілі. І нехай хоч каміння з неба, а вечірній улов вже на сьому годину ранку – у споживача в Харкові, Донецьку чи Києві.

Щодня на голубу ниву виходять до ста боровицьких рибалок, об'єднаних у п'ять бригад. Нащадки козаків (ще в 1616 році в селі було 100 козацьких хат, у липні 1637 року жителі Боровиці приєдналися до повстання під проводом Павла Бута) свою справу знають. Вони споконвіку займалися чумацтвом і рибальством. Риба у них ловиться, юшка вариться, а споживачі їх виглядають: де там смачна рибка з Дніпра?

Олександер Вівчарик,
с. Боровиця на Чигиринщині

БУДЬТЕ ЗДОРОВІ

Що американські вчені радять жінкам

Автори на основі наукових досліджень стверджують, що найбільший вплив на життєдіяльність усіх органів, особливо енерґетичного центру, має червоний колір. Саме цей центр дає подвійний ефект для жінок, особливо тих, які готуються стати матерями. Тому, на думку американських вчених, білизна червоного кольору є тим оптимальним варіянтом, який допоможе жінці не лише зберегти енерґетику, але й побільшити її, що стане вирішальною умовою збереження здоров'я і працездатности до глибокої старости.

Якщо йдеться про „бюстгальтери", то на думку вчених, понад 90 відсотків захворювань на рака грудей викликані невмінням правильно підібрати потрібний розмір. Багато жінок, соромлячись своїх великих грудей, надягають „бюстгальтери", за розміром на два або три рази менші. Біда в тому, що стискування грудей неодмінно призводить до раку. Але навіть якщо розмір підібрано правильно, то до цього фатального кінця можна прийти і тоді, коли жінка не лише ходить в „бюстгальтері" цілий день, але й спить у ньому всю ніч. Саме вночі груди повинні відпочивати і не бути стиснуті.

Тож, можливо, жінкам треба прислухатися до думки вчених, і носити білизну червоного кольору. Очевидно, чисто психологічно переступити цей бар'єр буде не легко, але варто спробувати.

Олія організмові не шкодить

Відмова від вживання в їжі олії створює серйозні проблеми для здоров'я людини. Як встановили турецькі медики, у людей, які частково відмовилися від неї, шкіра починає швидше старіти, самі вони стають аґресивніші і їх постійно лихоманить. А найгірше тим, хто взагалі не вживає олії: у них порушується біологічна структура клітин. Крім того, лікарі вважають, що зменшення вживання олії призводить і до порушення обміну речовин.

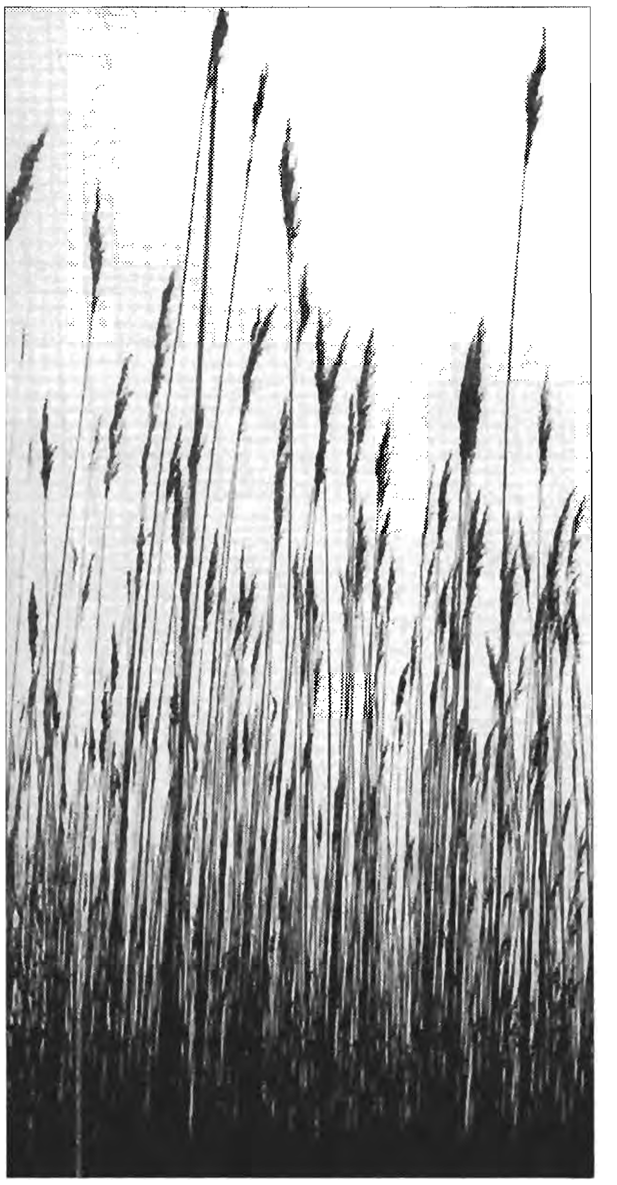
Найкорисніші олії – натуральні: оливкова, кукурудзяна, горіхова, а також рибячий жир. Вітаміни В і Д сприяють зміцненню імунної системи, запобігають серцевим і раковим захворюванням. Але все це не означає, що олією треба зловживати. Медики також не радять користуватися при готуванні їжі штучною олією.

Поради китайських медиків

За даними досліджень, майже 50 відсотків всіх захворювань пов'язані зі „стресами". Тому варто навчитися оминати стрес, боротися з неврозами і безсонням. Але головне – треба жити в мирі з самим собою і позбуватися чорних думок. Щоб навчитися знімати стрес на фізичному рівні, потрібно дотримуватися деяких правил. Перш за все, знайдіть собі „гобі" – улюблене зайняття для душі. Це допоможе позбавитися неґативних емоцій. Можна спробувати таку вправу: станьте прямо, ноги поставте на ширину плечей, а руки підніміть вверх. Тепер пофантазуйте: уявіть себе посудиною, яка поступово наповнюється брудом. Потім різко нагніться з видихом „еха", уявляючи при цьому, що ввесь бруд виливається з вас. Робіть цю вправу три рази на день, і тільки тоді вона буде ефективною. У китайській медицині є точка, яка називається точкою 99 хвороб або „дзу сан лі". Знайти її дуже просто: сядьте на стілець, покладіть долоню на коліно і тоді безіменний палець (четвертий) потрапить просто на цю точку. Якщо ви будете масувати її до обіду, то робити це потрібно за годинниковою стрілкою, якщо після – проти. Масаж робіть середнім і вказівним пальцями. Є й інші способи розслаблення: ванна з ароматичними олійками, склянка м'ятного або липового чаю на ніч.

Д-р Юліян Мовчан

Цей чарівний світ...

Фотоетюд Лева Коленського

ГЕНЕРАЛЬНЕ КОНСУЛЬСТВО УКРАЇНИ В НЬЮ-ЙОРКУ
АРХИЄПИСКОП АНТОНІЙ – УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В США
ТА ЄПИСКОП ВАСИЛІЙ – УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЄПАРХІЯ
м. СТЕМФОРД

запрошують українські і американські громади

взяти участь у

МОЛЕБНІ

- Щоб подякувати нашому Небесному Отцеві за те, що 15 грудня ц.р. врешті закрито Чорнобильський ядерний реактор.
- Щоб помолитись за народ України, який переживає тяжкий перехідний стан.
- Щоб помолитись за тих, що досі терплять фізичні наслідки найбільшої в світі ядерної катастрофи.
- Щоб подякувати Всевишньому за допомогу, яка на протязі 15 років надходила з усіх закутків світу і давала українському народові змогу гоїти рани, заподіяні наслідками Чорнобильської катастрофи.

МОЛЕБЕНЬ ВІДБУДЕТЬСЯ

в НЕДІЛЮ, 14 СІЧНЯ 2001 р., о год. 1-ій по пол.

в УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ КАТЕДРІ СВ. ВОЛОДИМИРА
160 West 82nd Street, New York, NY

Головний промовець

Ігор Іванович СИБІГА
Віце-консул України в Нью-Йорку

ХОР „ДУМКА"

під керівництвом Василя ГРЕЧИНСЬКОГО
прикрасить Молебень своїм співом

ДИПЛОМ СНД = ДИПЛОМ США

Bachelor Degree, Master Degree, Ph.D

Чи Ви маєте бажання працювати або вчитися у США? Тоді Вам необхідно прирівняти освіту, що отримана в СНД, до освітніх стандартів США.

FOREIGN CONSULTANTS Inc.

EDUCATIONAL EVALUATION SERVICES
безплатні консультації з питань освіти і працевлаштування

Член Американських Національних Асоціацій AACRAO та NAFSA

виконує **„EVALUATION"** (оцінку) дипломів та академічних довідок.

2809 W. DEVON AVE., CHICAGO, IL 60659

(773) 761-4842
(773) 761-0030

www.foreignconsultants.com

На продаж

КОМПАКТ-ДИСК

„ЛІТУРГІЯ 2000"

Ціна 20 дол.
(включно з поштовою оплатою)

Roman Hurko
580 Christie St., Apt. 1207
Toronto, ON M6G 3E3
Canada

ALBATROSS TRAVEL, Inc.
пропонує

Випродаж квитків на ЛІТО 2001 р. - СХІДНЯ ЕВРОПА

- Квитки на місцеві і міжнародні літаки;
- вакації в Мексику, на Караїбах і Гаваях;
- подорожі на люксусових кораблях;
- пересилку грошей через „Western Union"
- квитки на літаки з **НЬЮ-ЙОРКУ до:**
  МІНСЬКА, РИГИ,СОФІЇ, ТАЛІНА, ВІЛЬНА, КИЄВА, СТ. ПЕТЕРБУРГУ, МОСКВИ
  - 380 дол. + текс (в обидві сторони);
  - 275 дол. + текс (в одну сторону)
  до ЛЬВОВА
  - 430 дол. + текс (в обидві сторони)
  - 310 дол. + текс (в одну сторону)

74 Nassau Ave., Brooklyn, NY 11222
Tel.: **(718) 383-7211 • (718) 383-0083**
Fax: **(718) 349-1767** • Free tel.: **1-800-603-7973**
http://www.albatravel.com **e-mail:albatravel@aol.com**

Official Tours Sponsored by the Stamford Eparchy
on the occasion of the
visit of Pope John Paul II to Ukraine

PLEASE JOIN THE CELEBRATION AND A ONCE IN A LIFETIME OPPORTUNITY TO SEE HIS HOLINESS POPE JOHN PAUL II IN UKRAINE

Tour 1: Basic Tour – Kyiv, Lviv and Warsaw. June 19-29, 2001.
Package includes airfare on Czech Airlines from New York, 9 nights in first class hotels: 2 nights in Kyiv, 5 nights in Lviv, and 2 nights in Warsaw. Breakfast and dinner daily, all transfers, hotel taxes, tips and porterage. Also includes sightseeing to Zarvanytsia and entrance fees, cocktail cruise on the Dnipro River, services of a tour director, visa fees for Ukraine. Tickets to all religious events will be provided. Cost per person **$1,875.00** double occupancy. Single room $225.00 additional.

Tour 2: Cruise Tour – Dnipro River Cruise plus Kyiv, Lviv and Warsaw. June 17-27, 2001.
Package includes airfare on Austrian Airlines from New York, 10-day Dnipro River cruise to Odesa, Sevastopol, Yalta, Kherson, Zaporizhia and Kyiv (includes all meals, entertainment and port fees). First class hotels in Lviv (4 nights) and Warsaw (1 night). Breakfast and dinner daily on land tour, all transfers, taxes, tips and porterage. Sightseeing to Zarvanytsia and entrance fees, services of a tour director, visa fee for Ukraine. Tickets to all religious events will be provided. Cost per person **$2,825.00** double occupancy. Single room $525.00 additional.

Tour 3: Ukraine and Central Europe. June 10-29, 2001.
Package includes airfare on Czech Airlines from New York, 18 nights in first class hotels: 1 night in Munich, 2 nights in Prague, 1 night in Vienna, 2 nights in Budapest, 1 night in Salzburg, 1 nught in Munich, 3 nights in Kyiv, 5 nights in Lviv, 2 nights in Warsaw. 17 breakfasts and 12 dinners. All transfers, hotel taxes, tips and porterage. Sightseeing to Zarvanytsia and entrance fees, cocktail cruise on the Dnipro River, services of a tour director, visa fees for Ukraine. Tickets to all religious events will be provided. Cost per person **$2,625.00** double occupancy. Single room $460.00 additional.

Dunwoodie Travel Bureau Ltd.
771-A Yonkers Avenue, Yonkers, NY 10704
(914) 969-4200 (800) 550-4334

Please provide the following information:

Name as it appears on your passport: ______________________

Other persons travelling: ______________________

Address: ______________________

____

Telephone: Day ______________ Eve. ______________

U.S. Citizen: ☐ yes ☐ no Tour choice: ☐ Tour 1 ☐ Tour 2 ☐ Tour 3

Please enclose a check for $300.00 per person. Balance is due April 1, 2001. Please make checks payable to Dunwoodie Travel Bureau, Ltd. Travel Insurance is highly recommended. Please contact us for details.

Український Народний Союз пошукує осіб зацікавлених продавати життєве забезпечення (страховку). Вимагаємо знання англійської мови та професійного вишколу (ліцензії). Платимо комісове на рівні з американськими установами, та даємо списки проспектів. Зацікавлених просимо звертатися на тел.:

(973) 292-9800 додатковий 3018

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • *Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040*

ДРУКАРНЯ COMPUTOPRINT CORP.

МАРІЯ ДУПЛЯК – власник

Виконуємо друкарські роботи

- книжки
- журнали
- брошури
- коверти, канцелярійні друки
- візитівки
- весільні запрошення на різних мовах

35 Harding Ave, Clifton, NJ 07011
tel.: 973 772-2166 • fax: 973 772-1963
e-mail: computopr@aol.com

РЕСТОРАН

Традиційні страви
українські і інтернаціональні

144 SECOND AVENUE
NEW YORK, NY 10003
TEL.: (212) 228-9682

ROCHESTER UKRAINIAN FEDERAL CREDIT UNION

9.75% VISA
BALANCE TRANSFER

TRANSFER YOUR OUTSTANDING BALANCES
to a Rochester Ukrainian Federal Credit Union
LOW INTEREST CREDIT CARD

Don't pay more than you have to. Call one of our service representatives and find out how you can consolidate your credit cards and receive significant savings with our low rate VISA card

**Only on new balance transfers, July 1, 2000 - November 30, 2000 for qualified members.*

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА СПІЛКА

824 Ridge Rd. East Rochester NY 14621
(716) 544-9518 • Fax (716) 338-2980
Toll Free (877) 968-7828 • www.rufcu.org

КОМП'ЮТЕРИ ДЛЯ ШКІЛ В УКРАЇНІ

УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ для допомоги школам в Україні

ЗВЕРТАЄМОСЯ ДО ТЕБЕ, ШАНОВНА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО,

до кожного із Вас, у кого ще б'ється любов'ю до України серце, в конкретній, важливій справі – **ДОПОМОГИ ШКОЛАМ В УКРАЇНІ КОМП'ЮТЕРАМИ.**

В цей час комп'ютеризації цілого світу, дуже мало шкіл в Україні має потрібну кількість комп'ютерів, щоб при їхній помочі давати своїм учням також і знання комп'ютерної техніки, дуже корисне для них в їхньому дальшому житті після закінчення школи.

Українська держава, в наслідок економічної скрути, не є в стані розв'язати в цілому цю важливу потребу комп'ютерів для шкіл в Україні і тому наш КОМІТЕТ намагається бути допоміжним в цій справі в імені українських патріотів з діяспори.

ДИСПОНУЄМО для цієї цілі необхідними організаційними зв'язками, вислані до шкіл в Україну комп'ютери будуть звільнені від митних податків і їх передача та користування буде контрольоване державними органами.

ПРИЙМАЄМО також і вживані, в доброму стані комп'ютери, не надто старих, бо і на таких студенти можуть успішно відбувати комп'ютерну науку.

ОДНАК, для реалізації цього задуму потрібні ФОНДИ, і тому останнє слово належить до ТЕБЕ, УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО!

Отож, звертаємося з гарячим проханням до *ТЕБЕ, ШАНОВНА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО, ДО КОЖНОГО З ВАС –* ***ДОПОМОЖІТЬ ЩЕДРОЮ ПОЖЕРТВОЮ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ЦІЄЇ БЛАГОРОДНОЇ ЦІЛІ,*** щоб якнайбільше шкіл в Україні мали свій комп'ютерний клас і в ньому навчали своїх студентів комп'ютерної техніки і комп'ютерного звання.

ВСІ ЖЕРТВОДАВЦІ від **$50.00 і більше**, одержать посвідки для звільнення від податку, а імена і прізвища всіх тих, що пожертвують від **$100.00 і більше**, будуть поміщені в школах на **ПРОПАМ'ЯТНИХ ТАБЛИЦЯХ** із сумами їхніх пожертв в такому порядку:

Жертводавці спомагаючі – $100.00; **Фундатори** – $200.00; **Добродії** – $500.00
Почесні фундатори – $1,000.00; **Меценати** – $2,000.00 і більше.

Чеки просимо писати на: FOR SCHOOLS IN UKRAINE і висилати на адресу:
Computers for School in Ukraine, 2150 Bloor Street West, Suite 96 Toronto, Ontario, Canada, M6S 1M8

Tel.: (416) 239-4407 • Fax: (416) 239-1526
Tel.: (416) 766-1117 • Fax: (416) 766-1119

За Ваші щедрі пожертви – щира подяка.
Торонто, Онтаріо, Канада в листопаді, 2000 р.

За УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ
ДЛЯ ДОПОМОГИ ШКОЛАМ В УКРАЇНІ

РОМАН ГРИЦИНА – голова, д-р **ВАСИЛЬ ІВАНИЦЬКИЙ** – секретар

Pope John Paul in Ukraine

Be there while history is made!

Jun 18 – Jul 1, 2001

14 DAY All-inclusive Escorted FIRST CLASS Tour
via Czech Airlines from **NEWARK**

Spiritual Guidance:	V.Rev. Bohdan Lukie
Scope Coordinator:	Kvitka Semanyshyn
Kyiv	**Jun 19 – Jun 22**
Lviv	**Jun 23 – Jun 28**
Budapest	**Jun 29 - Jul 1**

His Holiness Pope John Paul II

Tour cost from Gateway Cities:

Baltimore	$2090
Boston	$2050
Buffalo	$2160
Chicago	$2100
Cleveland	$2090
Denver	$2250
Detroit	$2090
Los Angeles	$2250
Minneapolis	$2150
Newark	**$1990**
Pittsburgh	$2160
Rochester	$2150
Syracuse	$2120
Washington DC	$2090

scope travel inc
1605 Springfield Ave, Maplewood NJ 07040
973 378-8998 or 800 242-7267 or FAX 973 378-7903
www.scopetravel.com *info@scopetravel.com*

Tour Features:
- Round trip air transportation
- All applicable transfers
- First class hotels *(sgl supl $200 add'l)*
- City tours in Kyiv and Budapest
- Intercity transportation by sleeper train
- Breakfast basis in Lviv; breakfast/dinner in Kyiv and Budapest
- Farewell dinner in Budapest
- Ukrainian Medical Insurance & Visa fee
- Bi-lingual Tour Manager from USA

Optional: 4 Day Carpathian tour: Zarvanytsia, Frankivsk, Kolomyja, Yaremche and Uzhorod Jun 25-29 Includes B/L/D, sightseeing tours + guide add'l $450 tw / $150 sgl

TOUR HOTELS:

Kyiv	***Lybid Hotel*******
Lviv	***Dnister Hotel*******
Budapest	***Astoria Hotel*******

Registration Coupon **PAPAL TOUR 2001**

Enclosed is a **$300.00** per person deposit ☐ Carpathian Tour ☐ Sgl supl
Please indicate gateway city ☐ Newark other_______

Name 1)__________
Name 2)__________
Address__________
City/St/Zip__________
Tel (home)__________ (work)__________

CANCELLATION CHARGES: After deposit or payment the following charges apply:

60 days or more prior to departure date	$ 100.00
59 to 36 days prior to departure date	$ 150.00
36 to 14 days prior to departure date	25% of land cost
13 to 2 day(s) prior to departure date	50% of tour cost
Less than 48 hours prior to departure date	100% of tour cost

I have read and understand the terms and conditions on the reverse

Signed__________ Date__________

Send deposit and completed registration coupon to: Scope Travel 1605 Springfield Ave Maplewood NJ 07040

Call today!! 800 242-7267 973 378-8998 info@scopetravel.com ***Space Limited!!***

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040

• РОЗШУКИ •

Розшукую батька **ТУТКАЛЮКА РОМАНА ПИЛИПОВИЧА**. Проживав: 96 Marks Place, #12, New York. Від 1990 р. втратив з ним контакт. Моя адреса: Україна, м. Тернопіль, вул. Злуки 43 кв. 155. Туткалюк Ігор Романович. **Тел.: 26-14-68**

• ЗНАЙОМСТВА •

Шановний п. Володимир (area kod 718)! Щиро вдячна за залишений мені запис на машині. З певних обставин Ваш номер тел. втрачено. Прошу подзвонити.

Ділимося сумною вісткою з громадянством, що 23 грудня 2000 року, відійшла у вічність моя незабутня дружина

СВ. П.

ДАРІЯ ТЕОДОЗІЯ ГОВИКОВИЧ

Парма, Огайо

Горем прибиті:

муж	**– ЯРОСЛАВ**
кузини	**– д-р МАРІЯН і ХРИСТИНА ЮЗИЧІ**
	– д-р МАРКО і д-р НАДЯ ЮЗИЧІ
	– д-р ЛІДА ЮЗИЧ
	– д-р ЮРКО і д-р РЕНЯ КУЦИЙ
	– д-р ІВАН і ЛІДА СКРИПУХИ
	– ЕЛЕОНОРА ГОВИКОВИЧ

Вічна їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що 22 грудня 2000 р. відійшов у вічність наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.

ЙОСИФ СИҐІДА

нар. 6 квітня 1923 р. в Бродах, Україна.

ПАРАСТАС і ПАНАХИДУ відслужено 26 грудня 2000 р.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 27 грудня 2000 р. з української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. на цвинтар св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку залишені:

дружина – НАТАЛІЯ
доньки – ЛЯРИСА ПЕЛЕЩУК з чоловіком СТЕФАНОМ
– ТЕОДОЗІЯ КРІСЛАТА з чоловіком ЗЕНОНОМ
– МАРТА КОВАЛЬ з чоловіком БОРИСОМ
внуки – ДАНИЛО
– ВІКТОРІЯ
– ІВАНКА
ближча і дальша родина в Америці, Канаді і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною віткою, що в Монтреалі (Канада) дня 27 грудня 2000 р. відійшов на Вічну Ватру

бл. п.

пл. сен. довір'я

БОГДАН ЛУКІЯНЕНКО

Лісовий Архидідько „Панус".

Нар. 25 травня 1928 р. в Україні. Член Пласту від 1945 р. в Німеччині.

В часі 1948-1964 рр. перебував у Великій Британії; був кількакратно вибираний членом крайового проводу Пласту, виконував функції секретаря КПС, опісля функції крайового коменданта пластунів, члена КПР. Активний в пластовому табірництві, виконуючи функції бунчужного. Переїхавши до Канади, зразу законтивізувався в пластовій станиці Монтреалю, перебираючи обов'язки кошового пластунів, опісля інші функції; останньо був заступником станичного.

Член Великого Племени „Лісові Чорти" від 1947 р. в Німеччині, один з перших членів Молодої Фамілії, число Реєстру 101; майже цілий час самітник.

Висловлюємо наше найщиріше співчуття Родині. Пам'ять про нього буде завжди з усіма нами, а в Лісовій Примудрості, в Таїнствах Творця усього видимого і невидимого він – вічний.

3-ій КУРІНЬ УСП І УПС „ЛІСОВІ ЧОРТИ"

З глибоким сумом ділимося вісткою, що 30 грудня 2000 р. відійшла у вічність на 74-му році життя, наша найдорожча
МАМА і БАБУНЯ

св. п.

УЛЯНА ПАВЛИНСЬКА
з дому СЕНЮТА

нар. в Комарні, в Україні,
вдова по д-рові СТЕПАНОВІ ПАВЛИНСЬКОМУ

ПАРАСТАС відбувся 4 січня 2001 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Музики в Чикаго.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ – 5 січня, 2001 р. о год. 12-ій пол. в українській католицькій церкві свв. Володимира і Ольги, а опісля на цвинтар св. Миколая в Чикаго.

Залишилися у глибокому смутку:

дочки – ЛЯРИСА ДОЛИНЮК, вдова по д-рові МИРОНОВІ
– АРЕТА ПАВЛИНСЬКА з чоловіком ЯРОНОМ
внуки – ДАМ'ЯН і ТАМАРА ДОЛИНЮК
– АДАМ і ТАЛЯ ИНБАР

Вічна їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 24 листопада 2000 р. відійшла у вічність дорога МАМА, БАБЦЯ і СВАХА

бл. п.

РОЗАЛІЯ ПАЛЮХ-НАЗАРКЕВИЧ

Залишилися в смутку:

чоловік – МИКОЛА
донька – ЯРОСЛАВА з мужем РОМАНОМ
син – ПАВЛО НАЗАРКЕВИЧ з дружиною ЛЕСЕЮ
внуки – РОМАН, МИХАЙЛО, АЛЕКС, АНДРІЙ і ТАНЯ з мужем БЕНДЖАМІНОМ

Опечаленій родині складаємо найщиріші співчуття.
Нехай американська земля буде їй пухом.

Вічна Її пам'ять!

ЛЄНА і КАРОЛЬ МИКИТИЧ З ДОНЬКОЮ ТАМАРОЮ

Ділимося сумною вісткою, що в Рочестері, США дня 26 червня 2000 р. відійшов на Вічну Ватру

бл. п.

пл. сен. керівництва

ВОЛОДИМИР ПРИЙМАК

Лісовий Архидідько „Шруба"

Нар. 19 березня 1913 р. в Україні. Член Пласту від 1926 р., член 11 куреня юнаків в Станиславові. На еміграції активізується в Пласті, а переїхавши до США засновує станицю в Рочестері і там постійно дуже діяльний. За непересічну діяльність був нагороджений найвищими відзначеннями Пласту.

Член Старої Фамілії Великого Племени „Лісові Чорти" від 1948 р. в Німеччині, число Реєстру 107, майже цілий час самітник; відзначений Срібним Арідником.

Висловлюємо наше найщиріше співчуття Родині.
Пам'ять про нього буде завжди з усіма нами, а в Лісовій Примудрості,
в Таїнствах Творця усього видимого і невидимого він – вічний

3-ій КУРІНЬ УСП І УПС „ЛІСОВІ ЧОРТИ"

ТОВАРИСТВО ВОЯКІВ УПА ІМ. ГЕН. ХОР. РОМАНА ШУХЕВИЧА-ТАРАСА ЧУПРИНКИ В ЗСА
(відділ Дітройт)
ділиться сумною вісткою з українською громадою, що 14 грудня 2000 р. відійшов на Вічну Варту

сл. п.

КОСТЮК ГРИГОРІЙ-ВИШНЕВИЙ

Нар. 14 січня 1925 р. в Єзуполі (Івано-Франківська обл.).

Член ОУН від 1943 р., а в УПА від червня 1944 р. Під час рейду по Лемківщині з сотнею УПА під командою командира Прута в серпні 1945 р. був поранений в бою з поляками. Після вилікування залишається на Лемківщині, де виконує функцію кущового в 3-му районі надрайону Мара. В 1947 р. бере участь у „Великому Рейді УПА" в Західну Европу (Баварія), звідки в 1949 р. переселюється до Америки. На початку 1950 р. був мобілізований до американської армії, з якої був звільнений у 1952 р. Як член Т-ва УПА виконував функцію касира, а від 1994 р. очолив його як голова аж до своєї смерти.

Дітям сл. п. Григорія – Вишневого БОГДАННІ, СТЕФАНІЇ і ГРИГОРІЄВІ та їх родинам висловлюємо глибоке співчуття.

Нехай пам'ять про сл. п. Друга по зброї Григорія-Вишневого залишиться навічно в наших серцях.

Вічна Йому пам'ять!

ТОВАРИСТВО ВОЯКІВ УПА ІМ. ГЕН. ХОР.
ТАРАСА ЧУПРИНКИ – РОМАНА ШУХЕВИЧА – ВІДДІЛ ДІТРОЙТ